

SOLIDARITA

www.socsol.cz

cena 40 Kč solidární cena 60 Kč

19/113

ŽLUTÉ VESTY

4
SIMONA KREJČOVÁ:
JE ZA CO CHVÁLIT SOCIÁLNÍ
POLITIKU SOUČASNÉ VLÁDY?

8
EVA ČIVRNÁ:
ISTANBULSKÁ DOHODA

10
JAN MÁJÍČEK:
CO NÁS UČÍ KLINIKA?

12
MARTIN CHURÁŇ: ZÁHADA
ŽLUTÝCH VEST

18
JAD BOUHAROUN
LÉTO PLNÉ ROZHOŘČENÍ V BASŘE

22
JAN MÁJÍČEK:
MARX A ENGELS O TRADIČNÍ
RODINĚ

26
KRYŠTOF NEŘOLD:
MYŠLENKU NEVYKLIDÍŠ

28
VALENTÝNA ŽIŠKOVÁ:
PRAHA - DEMONSTRACE PROTI
PRIVATIZACI A ZA NOVOU
REVOLUCI

30
EVA ČIVRNÁ:
BRATISLAVOU ZNĚLO -
NEBUDEME TICHO

32
PROTESTY PROTI ÚTOKŮM NA
SOCIÁLNÍ I SEXUÁLNÍ PRÁVA:
PŘIDALA SE I PRAHA

SOLIDARITA

WWW.SOCSOL.CZ

3

„Soustavně číst – a tedy nejlépe i předplácet – časopis Solidarita má hned tři podstatné významy. Předně jde o normální okysličení mozku jiným pohledem na stejný svět, jenž takřka ve všech ostatních zdrojích zůstává zcela zabalen do totality cíleně selektovaných – většinou bezvýznamných – faktů a jednostranných výkladů. Solidarita do ničeho takového neupadá, naopak, je jedním z mála kroků vpřed mezi Skyllou manipulátorů shora a Charybdou neuspořádaných tlachů v digitálním vesmíru. Za druhé, se Solidaritou vstupujeme do

světa určité levicové tradice, kterou kdysi charakterizovalo heslo „Ani Washington, ani Moskva, ale mezinárodní socialismus“, tedy tradice, které jde o „socialismus zdola“, o skutečnou demokracii. A konečně: četba a předplatné Solidarity je solidaritou s ní, s jejím přetrváním na „trhu“ tištěného slova. Solidaritou s těmi, kteří usilují o reálnou a přijatelnou změnu poměrů. A ovšem solidaritou jako takovou, solidaritou vůbec, tím, co dnes společnost nejvíc potřebuje.“
Martin Hekrdla, novinář

MILÉ ČTENÁŘKY, MILÍ ČTENÁŘI,

dostává se Vám do ruky další číslo antikapitalistického magazínu Solidarity. Stále ladíme snahu o vydávání časopisu měsíčně, jak jsme si předsevzali. Toto číslo je první, které vydává nový redakční a realizační tým. Doufáme, že až se práce zaběhne, bude se k Vám časopis dostávat s větší pravidelností.

Co se týče domácího dění, můžete si přečíst článek Simony Krejčové o střetu Maláčové s ANO v souvislosti se sociální politikou vlády, či článek naší brněnské členky Evy Čivrné o Istanbulské úmluvě, na kterou konzervativní část establishmentu nepřestává útočit. Ze zahraničních událostí pak otiskujeme článek Martina Churaně o největším evropském protestním hnutí

současnosti – vzpouře takzvaných žlutých vest. Z teorie otiskujeme v souvislosti s vystěhováním žižkovského sociálního centra teoretický článek Jana Májlíčka. Co nás učí případ Kliniky a článek téhož autora Marx a Engels o tradiční rodině.

Přejeme Vám inspirativní čtení.
Redakce

SIMONA KREJČOVÁ

JE ZA CO CHVÁLIT SOCIÁLNÍ POLITIKU SOU- ČASNÉ VLÁDY?

ČSSD se daří zlepšovat dílčí věci, ale na podstatném si vylamuje zuby.

Jana Maláčová, nejviditelnější [nebo spíše jedná viditelná] sociálně-demokratická členka současného kabinetu, má za sebou úspěšné tažení – po letním zvýšení důchodů se jí podařilo prosadit zvýšení minimální mzdy na 13 350 Kč, zvýšení platů ve veřejném sektoru i zvýšení příspěvku na péči ve 3. a 4. stupni závislosti, od roku 2020 má být rovněž poměrně výrazně zvýšen rodičovský příspěvek. Zvyšování by šlo, avšak dech dochází u systémových řešení.

ZÁKON O BYDLENÍ NA VZDÁLENÉM HORIZONTU

Začátkem září se konal kulatý stůl, na němž se zástupcům obcí podařilo přesvědčit premiéra Babiše, že mít povinnost fakticky se starat o bytové potřeby svých občanů opravdu nechtějí, a léta diskutovaný zákon o sociálním bydlení spadl pod stůl. Má jej nahradit 15 opatření, která již existují, nebo bylo

jejich uvedení do praxe tak jako plánováno. Najdeme tam mnohé, nikoli však to, jak mohou lidé v bytové nouzi získat adekvátní dostupné bydlení. Vláda chce rovněž spustit takzvaný program Výstavba, z něž by obce mohly získávat dotace na sociální bydlení a úvěry na dostupné bydlení. Na první pohled to zní dobře, avšak každoročně se do programu počítá pouze s 3 mld. Kč, což je částka absurdně nízká – současnou potřebu sociálního bydlení může pokrýt za několik desítek let, nemluvě o bydlení dostupném. Dalšími problémy je, že jen velmi vágně definuje cílové skupiny, pro něž mají být byty určeny, a počítá i s kategorií „sociálních domů“, tedy domů, které budou využívány pouze na sociální bydlení, a tedy hrozí vytvářením další segregace [přítom při předchozích diskusích o sociálním bydlení byl právě princip, že sociální bydlení nesmí být segregovaným bydlením, zásadní].

Ministři za ČSSD občas zmiňují, že by měl vzniknout Zákon o bydlení, který by problematiku řešil komplexně [ve smyslu sociálního a dostupného bydlení], a Jana Maláčová uvedla, že se na takovém zákoně již dohodla s ministryní pro místní rozvoj Klárou Dostálovou. Dosud ale není známo, co by zákon měl obsahovat, ani jakékoli jeho parametry – je tedy dost možné předpokládat, že takový zákon během tohoto volebního období nevznikne, a jeho idea je spíše jak se bránit kritice, že ČSSD v otázce bydlení selhala.

KDO ZAPLATÍ UHO?

ČSSD rovněž otevřela diskusi o bezplatných obědech pro děti ve školkách a na prvních stupních základních škol. S tím, že pro část rodin je i 500 Kč za obědy v jídelně příliš, je už veřejnost i politická garnitura obeznámena, a problém je v současnosti částečně řešen přes různé fondy, které těmto ro-

dinám s placením obědů pomáhají. Argumenty, které ČSSD, většinou ústy Jany Maláčové nebo Kateřiny Valachové, uvádí, jsou vesměs smysluplné – současný systém nepokrývá všechny potřebné, selekce je drahá a celoplošné obědy zdarma zajistí, že všechny děti budou najedené, a tedy soustředěné při výuce, navíc nebude nikdo vyloučen z kolektivu. Opatření by mělo náklady v řádu několika miliard ročně.

Podobné návrhy jsou však vodou na mlýn pravici [hlavně TOP 09], která podobné návrhy [podobně dopadl i Jakub Landovský se svou volební prioritou MHD pro pražany zdarma] karikuje výroky typu „Zdarma znamená, že to platí někdo jiný“, a daří se jí částečně zahánět navrhovatele do kouta, když se pak objevují různé varianty, do jaké výše příjmu rodiny bude stát obědy dětem platit, případně i už trochu za vlasů přitažená myšlenka, že by nárok na obědy zdarma měly mít pouze ty rodiny, které na jiné dávky nárok nemají. Pokud levice v těchto věcech

začne [a v tomto případě dost hloupým způsobem] ustupovat, může to pro ni dopadnout dost špatně, avšak pokud se nenechá zviklat, je to příležitost opět začít veřejně mluvit o tom, co je přerozdělování a proč ho jako společnost děláme a musíme dělat ještě více.

K ČEMU JE VLASTNĚ ŽIVOTNÍ MINIMUM?

Další bitvou Jany Maláčové je zvýšení životního a existenčního minima, na přelomu roku bylo navrhováno zvýšení o přibližně 10 %. I kvůli diskursu minulých vlád v tomto ohledu [hojně se používal argument, že je nutné zvyšovat minimální mzdu, a nikoli životní minimum, aby se vyplatilo pracovat], je životní minimum vnímáno jako dávka pro práci se vyhýbající jedince. Mnozí si tedy myslí, že pokud se zvýší životní minimum, „zas nebude nikdo pracovat“.

Funkce životního minima je přitom jiná a daleko širší. Jednak se od ní

odvíjí částka Příspěvků na živobytí [ano, to je ta chudinská dávka, na niž mířily výše zmíněné argumenty], která garantuje, že žádný člověk v České republice nemá být ponechán bez finančních prostředků umožňujících důstojnou existenci [bohužel, v realitě se k tomuto principu vztahují četné výjimky], jednak se od výše životního minima odvíjí nárok na některé dávky státní sociální podpory, např. porodné nebo příspěvek na dítě [konkrétně 2,7 násobek životního minima dané domácnosti je příjmová hranice pro nárok na tyto dávky]. Pokud se tedy životní minimum dlouhodobě nezvyšuje, na tyto typy podpory má nárok stále užší okruh nízkopříjmových domácností a svou podstatou se stávají dávkou chudinskou, přitom původně jsou koncipovány daleko širěji. Proto Jana Maláčová v pozdějších fázích diskusí zdůrazňovala, že zvýšením životního minima chce pomoci pracujícím rodinám.

Je tu však ještě jedna široká skupina obyvatel, pro něž je částka životního minima zásadní – jsou to všichni lidé v exekucích a insolvencích [tedy téměř 1 milion lidí], neboť nezabavitelná částka, která jim náleží, se odvíjí právě od životního minima a od tzv. normativních nákladů na bydlení. Jelikož je dnes již obecně známo, že absurdně nízko nastavené nezabavitelné částky jsou právě tím důvodem, proč mnozí lidé v exekucích pracují na černo, zvýšení životního minima bylo často prezentováno i jako pomoc dlužníkům. Většině z nich by však v tuto chvíli přilepšilo max. o 200-300 Kč měsíčně [těm, kdo mají tzv. nepřednostní exekuce pak 200-400 Kč] – to bohužel opravdu na návrat na legální trh práce nestačí.

Jana Maláčová svůj boj o zvýšení životního minima zatím prohrála, přestože našla potřebné finanční prostředky ve vlastním rezortu, a opatření by tedy nemělo v roce 2019 žádný vliv na státní rozpočet. Ministryně financí Schillerová nakonec problém vyřešila „po babišovsku“, po tom, co vláda navýšení neschválila, prohlásila, že částku je potřeba přepočítat a navýšit ještě o víc od roku 2020 – kdo si to za rok bude pamatovat?

NEMOCNÍ VERSUS PŘEDLUŽENÍ

Na konci ledna se ve sněmovně odehrál poměrně důležitý boj – v jeden den hlasovali poslanci jak o zrušení karenční doby [tedy pravidla, že první 3 dny nemocenské zaměstnanec nemá nárok na náhradu mzdy], tak o zásadní novele insolvenčního zákona, debaty, o níž se vedou již dva roky, a která se v tuto chvíli týká více než půl milionu předlužených lidí. I toto

byl další spor, který se stal prubířským kamenem levicového a pravicově-polistického přístupu ve sněmovně.

Pro ČSSD bylo zrušení karenční doby podmínkou vstupu do vlády, oddlužení je pro ni naopak spíše novým tématem, jemuž se věnuje hlavně Kateřina Valachová. Na vládní úrovni došlo v jednu chvíli pravděpodobně k dohodě „něco za něco“ u těchto dvou novel, vrácených do Poslanecké sněmovny ze Senátu. ANO mělo podpořit zrušení karenční doby za to, že ČSSD podpoří původní „sněmovní“ verzi novely insolvenčního zákona, která je v určitých ohledech horší pro všechny strany [dlužníky, věřitele, soudy], než verze, která se vrátila ze Senátu.

Byli jsme svědky absurdního divadla – SPD a KSČM příznivější návrh nepodpořily, přestože jeho podporu původně deklarovaly a Tomio Okamura několik minut předtím na jeho podporu hřímal u řečnického pultíku. Naopak poslanci ČSSD, navzdory původní dohodě s hnutím ANO, příznivější návrh podpořili, stejně jako, překvapivě, i KDU-ČSL [a dále Piráti a STAN]. Představitelé ANO i ODS opakovali mantru o tom, že dluhy je nutné platit, s dovětkem „aspoň z části“, a ignorovali racionální a právní argumenty, které se v těch dnech objevovaly úplně všude.

Nakonec přijatá sněmovní verze novely tak zůstává v řešení na půl cesty – byly přijaty jakési změny, a za pět let zjistíme, jak vlastně fungují [oproti tomu, že pokud by byla přijata senátní verze, její fungování by bylo zcela transparentní]. Vzhledem k tomu, jak přijetí sněmovní verze veřejně chválili zástupci věřitelů, musíme bohužel konstatovat, že kapitál opět zvítězil.

Karenční dobu se podařilo zrušit, což je skvělé, avšak předlužení předstává v současnosti daleko horší společenský problém. Schválení horší verze insolvenčního zákona je opět debaklem parlamentní levice, která se nedokázala jasně postavit za spravedlivé řešení a hledat pro něj podporu i v dalších stranách. Svou pasivitou tak dosáhla toho, že stát bude do budoucna ještě více hazardovat s osudy předlužených lidí.

VENEZUELA

Jak moc se lidem zapsala pod kůži neoliberální politika škrťů, ukazuje i internetová přezdívka Jany Maláčové „Venezuela“. Úspěšné napravování toho, co zanedbaly minulé vlády, je vnímáno jako rozpočtová nezodpovědnost, kupování si hlasů, projíždání budoucnosti a politiky „nalevo od bolševiků“. A takovéto argumenty začínají Andrej Babiš, ministryně financí Alena Schillerová a pravicoví politici říkat na návrhy Maláčové stále častěji.

Dalším plánem Jany Maláčové je prosazení prorodinného balíčku, který má kromě navýšení rodičovského příspěvku obsahovat zálohované výživné, sdílené pracovní místo a financování mikrojeslí ze státního rozpočtu. To zní všechno dobře, až na to, že velkým plánem na jaro je i revize systému sociálních dávek státní sociální podpory a hmotné nouze, kterou si vynutila ministryně Schillerová, jako podmínku pro další diskusi o případném zlepšování systému. Bohužel, na základě této filosofie nám hrozí spíše revize zhoršením, a to, že se tyto systémy stanou ještě více restriktivními a nedostupnými.

Na jaře nás tedy čeká další dějství.

A CO
ČTEŠ
TY

?

Solidarita
30 Kč
S0C50L

EVA ČIVRNÁ:

ISTANBULSKÁ ÚMLUVA

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácímu násilí

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácímu násilí, často zkracovaná jako Istanbulská úmluva, je úmluvou 47 členských států hlásících se k Evropské úmluvě o lidských právech. Smlouvě, která dané státy zavazuje k ochraně lidských práv. Istanbulská úmluva se pak věnuje specifickým formám násilí, které jsou ale v současné společnosti na vzestupu a postrádají specifická ošetření, či ta existující nejsou považována za dostatečná.

Ve svém základu stojí na třech pilířích - prevence násilí, ochrana obětí a stíhání pachatelů. Identifikuje násilí na ženách jako následek strukturálních mocenských nerovností, které mají kořeny v nastavení naší společnosti. Proto volá po zcitlivování společnosti vůči genderovým nerovnostem, z nichž násilí vyvěrá a je stávajícím společenským nastavením tolerováno. Dle této úmluvy je násilí na ženách a dívkách bez ohledu na věk, etnicitu, původ či sexuální orientaci atd. považováno za porušení lidských práv. To v praxi znamená, že státy, které tyto formy genderově podmíněného násilí tolerují, se budou za svou politiku muset zodpovídat jako za strukturální porušování lidských práv.

Úmluva požaduje strukturální a koordinované řešení porušování lidských práv specificky na ženách a dívkách. Výslovně pak požaduje trestní či jiný postih pro genderově podmíněné násilí ve formě sexuální (včetně znásil-

nění), pro domácí násilí, nebezpečné pronásledování [stalking], vynucené sňatky, mrzačení ženského genitálu, vynucený potrat či vynucenou sterilizaci atd.. Právě konkrétní výčet porušování lidských práv na ženách nedává prostor jakýmkoli výmluvám a jasně identifikuje část problémů, kterým ženy v naší společnosti čelí. Je tak jasně zdůrazněno, že násilí na ženách není soukromou záležitostí a není možné, aby bylo nadále tolerováno a omlouváno.

Istanbulská úmluva je v mnoha ohledech průlomovým dokumentem přicházejícím s definicemi skutečností a činů, které dosud nebyly právně ošetřeny. Mimo to je i první mezinárodní smlouvou obsahující definici pohlaví. To není definováno pouze na biologickém základě, ale identifikuje i sociálně konstruovanou kategorii genderu, jež určuje společenskou roli a do značné míry i chování. Tato definice je tak poměrně rozvolněnou strukturou umožňující pochopení pohlaví nejen v konotacích lidské biologie, ale i sebeidentifikace jedince.

Snad právě pro svou jasnou identifikaci strukturálních problémů naší společnosti se Istanbulská úmluva stala terčem kritiky, či spíše demonizace, ze strany konzervativní části společnosti. Ačkoli by mělo být jasné, že jako společnost stojíme proti násilí na ženách, vyvolala úmluva velký mediální zájem a neodbornou kritiku zejména ze strany konzervativních křesťanů a zastánců

patriarchálního uspořádání společnosti. Mimo bagatelizace násilí na ženách a jeho zesměšňování, sekundární viktimizace obětí a přeživších, "které si za to mohou samy", se úmluva dočkala i doplnění o výroky, které v celém jejím znění není možné nalézt. Byla tak označena za "nebezpečnou genderovou ideologii, která vám zašantročí děti a už je nevrátí, pokud je nebudete vychovávat genderově neutrálně a nastolí vládu homosexuálů." I pokud zapojíme tu největší možnou míru imaginace, žádná z částí úmluvy těmto obavám ani zdánlivě nenasvědčuje. Proto je za tak bouřlivým negativním ohlasem na smlouvu, která pouze identifikuje násilí na ženách jako něco, co je potřeba řešit, a státy k tomu zavazuje, možné číst obavu o změnu uspořádání, které vyhovuje jen těm nejvíce privilegovaným z nás.

Pro nás, jako pro socialistky a socialisty, by mělo být přirozeným krokem Istanbulskou úmluvu podpořit a vyvíjet snahu o její ratifikaci. Opresivní struktury zodpovědné za toleranci násilí nejen na ženách, omlouvající pachatele a traumatizující oběti a přeživší genderově podmíněného násilí, doléhají nejvíce na ty nejslabší z nás. Pozice žen ve společnosti je systematicky znehodnocována a ženy jsou učeny násilí snášet, či přímo samy omlouvat. Je otázkou solidarity a základního citu pro spravedlnost tuto skutečnost nadále netolerovat, ale přímo se jí postavit.

JAN MÁJÍČEK

CO NÁS UČÍ KLINIKA?

Ve čtvrtek 17. ledna opustili poslední aktivisté budovu v Jeseniově ulici na pražském Žižkově. Tím definitivně skončilo autonomní sociální centrum Klinika, které zde fungovalo od konce listopadu 2014, tedy něco přes čtyři roky. Co se za tu dobu událo a co si můžeme z příkladu Kliniky vzít?

Budova v Jeseniově ulici, bývalá plicní klinika, byla řadu let jen jednou z mnoha opuštěných budov, které sloužily jako nebezpečná noclehárna pro lidi bez domova a skládka. V našem případě nesl za objekt odpovědnost stát, respektive Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Stejně jako v případě soukromých majitelů, nechával i stát poměrně velké a funkční budovy chátrat. Bohužel dodnes existuje po celé ČR řada opuštěných a chátrajících domů, často v centrech měst. Na tyto budovy upozorňuje už několik let projekt prazdnedomy.cz. Obsah stránky plní lidé sami. Stačí prázdnou budovu vyfotit, na webu projektu si vytvořit účet, fotografií tam nahrát a doplnit další požadované informace. Současná databáze čítá na 2563 objektů z celé republiky.

ANI PRVNÍ, ANI POSLEDNÍ

Klinika v Jeseniově ulici nebyla prvním squattem v České republice. Jak na Deníku Referendum [<http://denikreferendum.cz/clanek/17407-prazske-squaty-a-pochybna-role-policie>] připomněl Arnošt Novák, jeden ze členů kolektivu Kliniky, mají „zejména v Praze, squatterské aktivity svoji historii, sahající do počátku 90. let 20. století.“ Historie je to skutečně bohatá. Za připomenutí stojí např. jeden z nejdéle fungujících squatů Ladronka. Ta fungovala letech 1993–2000, jako nezávislé autonomní centrum, kde se pořádali kulturní a radikálně politické aktivity. „Budova barokního statku patřila Magistrátu hlavního města Prahy, který se zpočátku snažil squatterry několikrát vystěhovat. Ti ale

vedli zejména v roce 1995 úspěšnou kampaň, získali určitou veřejnou podporu, což vedlo ke smlouvě o užívání. Dnes se již zapomíná, že nebýt squatteřů, Ladronka se již v roce 1995 přeměnila na soukromý, komerční hotel a nejspíš by „nesloužila“ veřejnosti v dnešní podobě kulturně-sociálního centra za sedmdesát čtyři milionů,“ připomíná Novák. Na sliby, že budou squatterům nabídnuty jiné prostory, se už také zapomnělo a Magistrát pokračoval ve své vyklízecí politice.

Na tu doplatil další dlouholetý squat Milada. Ten fungoval v letech 1998–2009 a byl tak vůbec nejdéle fungujícím squatem, kde se konala řada kulturních akcí a koncertů. V létě roku 2009 byl soukromou ochrankou a za asistence policie vyklizen. Budova kousek o vysokoškolských kolejích dodnes chátrá.

„Když v září 2009 squatteři manifestně obsadili léta chátrající dům bývalých lázní na Albertově, o který se jeho vlastníci nestarali, policie bleskově nasadila stovky policistů, aby zatkla nejen třicet lidí v domě, ale zadržela i desítky lidí na demonstraci před ním,“ vzpomíná ve stejném článku Arnošt Novák.

Nakonec je tu ještě usedlost Cibulka na Praze 5. Ta získala v svou současnou podobu v první třetině 19. století, avšak majitel, Oldřich Vaniček, který ji získal po roce 1989, se o památku nestaral vzdor několika řízením s památkovým úřadem. V roce 2013 sice majitel umožnil squatterům, aby objekt obsadili a alespoň částečně udržovali, ale i toto soužití nemělo dlouhého trvání a majitel povolal k vyklizení policii

v květnu 2015. Během následujících let došlo několika symbolickým obsazením prázdných domů, ale Klinika se roku 2014 a 2015 stala jediným stabilním místem, které začalo opravdu žít.

POMOC UPRCHLÍKŮM A ŘADA DALŠÍHO

Nebylo ani potřeba hledat velká celospolečenská témata. Evropou se valila politická krize způsobená nárůstem uprchlíků z války v Sýrii. V září 2015 se stala Klinika místem, kam mohli lidé donést věci pro uprchlíky. Jak se ukázalo, takovéto „logistické“ místo bylo potřeba a vlna solidarity s oběťmi válek obrovská. Za 14 dnů se nashromáždilo tolik oblečení, trvanlivých potravin a hygienických prostředků, že zaplnily několik místností. Veškerou humanitární pomoc pak odváželo přes 15 dodávek na krizová centra v Maďarsku, Srbsku a Chorvatsku. Spolu s dobrovolníky na místě, tak byla Klinika praktickým vyjádřením solidarity s uprchlíky tak, jako byly demonstrace za jejich přijetí vyjádřením politické solidarity. Ne nadarmo si neonacisté vybrali Kliniku jako terč svého útoku zápalnými lahvemi v únoru 2016, tedy v době sice končící, ale v mediích stále panující uprchlické krize. Vyšetřování tohoto útoku bylo nakonec odloženo.

Klinika nebyla ale jen místem pro sběr humanitární pomoci. V průběhu těch více jak čtyř let se zde konal bezpočet přednášek, koncertů, debat, sídlo zde měly kutilské dílny, radio, dětská skupina Mamatata, na Klinice pořádala SocSol tři ročníky Dnů Antikapitalismu a konal se zde

i loňský summit radikální levice. Tím vším dostávala Klinika svému cíli poskytovat prostor, které „budou otevřeny hodnotám užitným, kde bude možné rozvíjet sociální vztahy, které přesahují úzký individuální zájem,“ jak říká základní prohlášení kolektivu.

POLITICKÁ (NE)PODPORA

Vznik Kliniky přivítalo celé spektrum politiků a veřejných osobností, které jen málokdy stojí na straně radikální levice. Svou podporu vyjádřili literární historik Martin C. Putna, režisérka Helena Třeštíková, spisovatelé Jáchym Topol a Jaroslav Rudiš, socioložka Jiřina Šiklová, režisér Petr Zelenka, herec Marek Daniel, hudebník Vratislav Brabenec, publicista Tomáš Baldýnský, herec Pavel Liška, či bývalá místopředsdkyně Strany zelených Kateřina Jacques. Svou podporu vyjádřil i liberální časopis Respekt. Jeden z jeho komentátorů, Marek Švehla, mluvil o klinikářích jako o „mladých levicových nonkonformistech“. Radikální a revoluční levice samozřejmě projekt podporovala či byla přímo jeho součástí.

Tak široká podpora byla ze začátku velice vítaná, protože pomohla zabránit tomu, co čekalo na předchozí obsazené budovy – rychlé policejní vyklizení a soudní popotahování zúčastněných.

Proč měla zrovna Klinika takovou podporu? Jedno z možných vysvětlení

lze hledat v tom, že příběh, který kolektiv vyprávěl, zapadl do ideologického rámce liberálního mainstreamu. Nešlo totiž o obsazení soukromého majetku, ale o majetek státní. A jak nás učí pravice od 90. let 20. století, stát je vždy špatný hospodář, a tady to navíc potvrdil tím, že nechal budovu chátrat. Udělat z ní otevřené centrum s řadou aktivit zdarma je sice překročení hranic, ale, jak opět dodává Švehla z Respektu, někdy „se hodí, když stát projeví velkorysost, aby za to získal nějaký nečekaný užitek a třeba i trochu popularity...“.

Mezi politiky už byla podpora rozrůzněná podle politických linií jednotlivých stran. Na počátku to vypadalo, že Klinika bude mít zastání na Magistrátu hl. města Prahy, protože tehdejší předseda Strany zelených Matěj Stropnický byl součástí radniční koalice a za projekt bojoval. Stejně tak Andrej Babiš jako tehdejší ministr financí se byl na Klinice podívat a z počátku se tvářil, že by projekt mohl fungovat. I pražští zastupitelé za KSČM Kliniku navštívili a zajímali se o její fungování. Sociální demokraté chtěli nabídnout aktivistům objekt bývalých jeslí, ale jak se ukázalo, budova byla plná azbestové izolace a pro kolektiv neprosto nepoužitelná. Politická pravice částečně instinktivně a částečně vědomě odmítla Kliniku hned od začátku.

Jenže i politická podpora postupně upadala. Stálo za tím několik věcí.

První byla obrovská vlna hysterie kvůli uprchlíkům. Klinika se nepochybně stala jedním ze symbolů české pomoci, a tedy pro všechny islamofoby centrem „vítačů“. Druhým byla snaha spojit Kliniku s údajnými anarchistickými teroristy, kteří zapalovali policejní auta, a chtěli útočit na nákladní vlak. Postupem času se ukázalo, že všechna tato obvinění jsou falešná. Za čas strávený ve vazbě musel stát několika obviněným zaplatit odškodné, ale mediální obraz Kliniky to poškodilo. Po více jak čtyřech letech nezbylo mnoho zastánců, kteří by nezapadali do řad radikální levice. Překvapivě jedním z nich zůstal literární historik Putna.

Klinika ukázala, že otevřený prostor pro aktivity, které nejsou založeny na penězích, Praha potřebuje. Zároveň ukázala, že na udržení takového projektu je potřeba nejen neskutečné odhodlání a energie, kterou prokázali členové kolektivu při správě objektu, ale také politická podpora dalších institucí, které budou projekt chránit, podporovat a legitimizovat v očích dalších skupin. Doufáme, že v budoucnu už budou zastupitelé, kteří novou Klinikou nenechají padnout a společně s členy kolektivu nové budovy dají vzniknout místu, kde se bude dát opět svobodně dýchat.

MARTIN CHURÁŇ

FRANCIE: ZÁHADA „ŽLUTÝCH VEST“

Od listopadu probíhá ve Francii protivládní hnutí tzv. „Žlutých vest“, největší protestní hnutí od roku 1968 – vypuklo nečekaně jako blesk z čistého nebe, bez vůdců, bez centrální organizace, a přesto už více než deset týdnů pokračuje a neslábne, i přes rostoucí počet mrtvých a raněných. Hnutí zaskočilo nejen politiky a novináře, ale i sociology a jiné pozorovatele, kteří se ho více nebo méně úspěšně snaží pochopit. Co o něm zatím můžeme říct, a jak se k němu může stavět krajní levice?

Na začátku stála tzv. „ekologická daňová reforma“, jak ji Macronova vláda pokrytecky nazývala. Nejproblematičtější bod: zvýšení spotřební daně z benzínu jménem boje proti emisím skleníkových plynů. Nejcitelněji se mělo zvýšení dotknout řidičů aut s dieselovými motory, dlouhá léta zvyšovanými pro svou údajnou větší ekologičnost a nadprůměrně používaných v chudších domácnostech, na které Macron od začátku nejvíc útočí. Není tajemstvím, že získané prostředky neměly vůbec jít na boj s klimatickou změnou, nýbrž měly kompenzovat pokles příjmů způsobený snížením daní z příjmů pro bohaté. Je také příznačné, že palivo do letadel zůstalo od spotřební daně osvobozeno: bohaté cestující si vláda hýčká a náklady přehazuje na ty méně movité.

Nebylo to první Macronovo opatření, které vyvolalo pohoršení a protesty. V září 2017 organizovaly odbory masové demonstrace a [jednodenní] celostátní stávkou proti „reformě“ zákoníku práce, která fakticky umožňovala zaměstnavatelům vnucovat svým pracovníkům v rámci kolektivní smlouvy horší pracovní podmínky, než jaké stanovil zákon, vymáhat na nich přesčasovou práci, jejíž proplacení po třech letech je přinejmenším nejisté, a

vyvolávat v nich trvalý strach z nezaměstnanosti. Na jaře 2018 zase stávkovali železničáři proti útoku vlády na své pracovní podmínky i proti omezování drah jako veřejné služby. Pokaždé vláda protesty ignorovala, což jí prošlo jednak díky měkkosti odborů, jednak díky tomu, že stávka se vždy týkala jen několika málo odvětví, jakoliv strategických.

Protest proti „ekologické dani“ se lišil tím, že od začátku neměl jasného iniciátora. Petice proti zvýšení daně, která se už v květnu objevila na internetu, nasbírala sice milion podpisů, její autor však nehrál v dalších událostech žádnou roli. Totéž platí o řidiči z okolí Paříže, který na konci října vyzval na sociálních sítích k protestnímu blokování komunikací. Jeho výzva měla takový ohlas, a diskusní skupiny, které začaly na Facebooku blokády domlouvat, rašily tak rychle, že po celou první polovinu listopadu se vláda s obavami připravovala na náročný konflikt. Skutečnost nakonec předčila i její nejčernější noční můry.

PŘESUN DĚNÍ NA PERIFERII

K očekávané konfrontaci došlo v sobotu sedmnáctého listopadu. A nebyla symbolická: kolem tří set tisíc lidí

blokovalo asi na dvou tisícovkách míst nejfrekventovanější komunikace. Vybírána byla s pomocí interaktivní mapy z aplikace Google Maps, do níž diskutující na Facebooku den po dni zanášeli návrhy; z nemoderovaných diskusí pak postupně vyplývalo, kam má cenu v sobotu brzy ráno vyrazit. Blokovány byly spojky vedoucí do velkých měst, ale také například k rafinériím benzínu nebo přístavům.

Vláda předem avizovala, že policie proti blokádám zasáhne se vší tvrdostí. Ani protestující, oblečení do žlutých reflexních vest patřících k povinné řidičské výbavě, neměli náladu ustupovat, a tak byla sobota bohatá na fyzické střety. Výsledkem byly velké materiální škody, zatčení i ranění, hlášeno však bylo i několik mrtvých – většinou je přejel rozčilený řidič. Za celý květen 1968 bylo ve srovnání s tím mnohem méně obětí.

Stejně pozoruhodné je, že centrum dění se ze dne na den přesunulo do míst, kde se obvykle nic neděje: demonstrace a jiné protestní akce se téměř vždy konají na náměstích a v ulicích větších měst, k tomu někdy dochází i k spontánním výbuchům nespokojenosti a násilí v předměstích blízko centra, kde se soustřeďují arabští a afričtí přistěhovalci a která v médiích platí za „vyloučené lokality“. Tentokrát se vše odehrávalo mnohem dál, ve vzdálenosti deseti až dvaceti

kilometrů od center, na výjezdech z dálnic, na křižovatkách, zejména však na kruhových objezdech, se kterými začalo být celé hnutí spojováno. Tedy na anonymních, jednotvárně vybudovaných místech, kterými lidé pouze projíždí a kam se málokdy dá dostat pěšky, natož se tam zdržet. Byl v tom kus nechtěné symboliky: o slovo se v podobě hnutí „Žlutých vest“ [Gilets jaunes] přihlásily skupiny obyvatel, kterým není velkoměstské prostředí vlastní a pro něž náměstí, kavárny nebo kulturní zařízení nebývají součástí každodenního života. Žijí na periferii, v nově zastavěných oblastech, kde pusté ulice kontrastují se zaplněnými silnicemi, neboť velkou část dne tráví dojížděním do velkých vzdáleností [není tedy divu, že právě ceny benzínu je motivovaly k prvnímu protestu jejich života]. Kruhový objezd tak z ničeho nic nahradil veřejné a společenské prostory, které tyto vrstvy už dávno nemají. Ostatně, když se „Žluté vesty“ na sociálních sítích dohadovaly, jak dlouho v protestu vydrží, psali někteří, že jsou připraveni oslavit na kruhovém objezdu Silvestr [stojí za zmínku, že architekti, urbanisté a další experti začali v těchto týdnech házet na internet studie o dějinách kruhových objezdů a o četnosti jejich výskytu v různých regionech Francie i dalších zemích Evropy]. O prostředí, z něhož se „Žluté vesty“ zrodily, si víc povíme níže.

„Žluté vesty“ ovšem jely demonstrovat i do měst. I tam byly jejich průvody konfrontační a neobešly se bez vážných zranění. Eskalace byla často dílem policie, která bezdůvodně zahrazovala trasy, rozháněla nenásilná shromáždění nebo

používala gumové projektily, aniž byla napadena. Ani demonstranti se v takových případech nedrželi zpátky, a tak policisté mimo kameru a mikrofon často přiznávali strach. A když „Žluté vesty“ v Paříži poškodily Vítězný oblouk, tedy chráněnou kulturní památku, daly tím státu najevo, ať nepočítá s tím, že budou jednat podle jeho pravidel.

I ve městech bylo příznačné, že se průvody Žlutých vest nedržely obvyklých tras, které ze zvyku sledují téměř všechny velké demonstrace. Zejména v Paříži si místo toho vybíraly místa, kde sídlí významné státní instituce, v bohatých čtvrtích, jejichž obyvatelé nejsou zvyklí, aby se jim demonstrovalo pod okny, natož aby se tam odehrávaly pouliční bitky. O to větší byla mediální panika.

Blokády i demonstrace se opakovaly sobotu co sobotu, na facebookových stránkách Žlutých vest byly nazývány „akt druhý“, „akt třetí“, „čtvrtý“, atd. Pokaždé média hovořila o nižší účasti oproti předchozímu týdnu, o tom, že hnutí „dochází dech“ – jak vždy dělají, když je řeč o stávkách a odborářských či jiných protestech [což vede kritiky na levičnický sarkastický komentář, že „ztráta dechu protestů nebere konce“]. Ve skutečnosti hnutí pokračuje, i když už se začíná projevovat únava: v „aktu desátém“ [tj. v sobotu 19. ledna] se demonstrací po celé zemi zúčastnilo minimálně čtyřiaosmdesát tisíc lidí [není bez zajímavosti, že v Toulouse, která je se svými třemi sty padesáti tisíci obyvateli čtvrtým největším městem Francie, bylo demonstrantů víc než v dvoumilionové Paříži]. Paralelně probíhají například protesty středoškoláků proti nefungujícímu

novému systému přijímání na vysoké školy i proti povinné „občanské službě“, kterou Macron zavádí pro posílení „vlastenectví“ a „smyslu pro povinnost“ v řadách mládeže.

ODKUD SE VZALI?

Všichni se shodují, že skrze hnutí Žlutých vest se ozvala upozadovaná periferie proti centru. To ovšem samo o sobě nic nefká. Centrum i periferie jsou rozmanité a v obou najdeme lidi s relativně dobrou životní úrovní stejně jako lidi pod hranicí chudoby. Ti, kteří se v Žlutých vestách angažovali od začátku, typicky pocházejí z „vnější periferie“, která leží alespoň patnáct až dvacet kilometrů od center velkoměst, v podstatě už na hranici mezi městem a venkovem [částečně zasahuje i na vesnici], dále pak i z maloměstského prostředí. Nejsou to lidé na příjmovém dnu, naopak mnoho z nich stojí dokonce nad mediánem. Je pravda, že na periferii je často vyhnaly vysoké náklady ve městech, nižší náklady na bydlení však kompenzuje naprostá závislost na autu [nejen pro dojíždění do zpravidla vzdálené práce, ale i na úřad, na nákup, do banky, k doktorovi, za zábavou...], která musí být v každé domácnosti dvě. Tím spíš, že stát zde už po desetiletí postupně ruší příměstskou hromadnou dopravu, úřady, poštovní pobočky a další, a proměňuje tak tyto oblasti v pouštinu. Snadno chápeme, jak může být pro takové domácnosti zvýšení cen benzínu [ale i energie, neboť mají často poměrně velké domy] smrtící, ani život v takové skromné lokalitě si však nemůže dopřát každý. Oproti

tomu ti, kteří jsou na tom skutečně nejhůř [často přistěhovalci arabského a afrického původu a jejich potomci], žijí na předměstích poblíž měst, odkud se nemají jak dostat, rovněž tráví hodiny denně dojížděním, spíše však hromadnou dopravou [na auto kolikrát ani nemají], a řeší problémy jiného druhu. I oni se mohou bouřit [viz velká vlna násilných riotů roku 2005], nyní však zůstávají stranou dění.

Co se lidí na vnější periferii týče [následující popis je samozřejmě zobecněním a jistě ho nelze vztahovat na všechny], žijí tam někdy pod tlakem okolností, někdy se však sami rozhodli pro určitý životní styl, který by ve městě mít nemohli, případně utekli před jeho skutečnými či domnělými problémy. Politiku sledují velmi málo, krajní pravice tu má ohlas, volební účast bývá nicméně nízká. Celostátní tisk téměř nečtou, ani regionální v podstatě ne, pouze lokální je dokáže zaujmout. O událostech se dovídají z televize, hlavně však z rádia, celkem pochopitelně vzhledem k času, který denně tráví v autě. Internet a zejména sociální sítě používají zcela jinak], než „vzdělané třídy“: o politické zpravodajství ani tam nezavadí a na Facebooku se vyskytují jen v drobných neveřejných skupinách, do kterých jsou připouštěni pouze lidé, kteří se znají osobně [příbuzní, kolegové, přátelé, sousedé] – obvykle zásadně nenavazují na sítích přátelství s neznámým člověkem. Nejsou to tedy povětšinou oni, kdo se objevují v nenávisťných komentářích k článkům, i když nepřátelské postoje jak k elitám, tak k vyloučeným skupinám stojícím ještě níž než oni se mezi nimi podle sociologů dost vyskytují. Lze si

představit, jak moc to musela vláda přehnat, aby proti sobě poštvála už i tyto lidi.

Podívejme se teď nejdřív, jak na vývoj reagují politici, odbory a radikální levice, a potom, jak se za těch několik týdnů proměňovalo samotné hnutí Žlutých vest.

POLITICI: MEZI SNAHOU PŘIŽIVIT SE A BEZRADNOSTÍ

O hnutí Žlutých vest se mluvilo už týdny předtím, než vypuklo naostro a přišlo ke svému jménu. Zatímco na stávky nebo odborářské akce mají média sklon uvalovat informační embargo nebo je tutlat, jak jen to jde, protesty proti vysokému zdanění benzínu a proti omezování automobilové dopravy jménem ekologie našly dobrý ohlas v pravicových kruzích, zatímco levice z nich byla v rozpacích. Tak se stalo, že novináři zajistili hnutí zvýšení už tak díky sociálním sítím vysoké publicity. Podpořily je i svazy podnikatelů v dopravě [které ovšem ve chvíli vypuknutí blokad svou podporu rychle stáhly], a také pravicoví Republikáni, jejichž předseda Laurent Wauquiez vystoupil „proti vydírání automobilistů“. Hlavně jim však vyslovila podporu předsedkyně krajně pravicového Národního sdružení [RN] Marine Le Pen, která byla v prvních dnech velice viditelná. Jak zareagovala levice, uvidíme za chvíli. Nejistota ohledně toho, co jsou vlastně Žluté vesty zač, vysvětluje i otočky vládního tábora. Ze začátku dělala vláda nekompromisně ramena, vyhrožovala tvrdým zásahem a spolu s médii obviňovala hnutí, že je v područí Le Penové a

krajní pravice [čímž ji nechtěně, nebo možná trochu i chtěně pasovaly do role hlavní představitelky opozice proti Macronově politice]. Příznačná byla slova, která 13. listopadu pronesl ministr vnitra Christophe Castaner: „Pokud neohlásí demonstraci a zablokují kruhový objezd, pokud nálada vyeskaluje, jeden se přestane ovládat a někdo přitom přijde o život, co se stane? Budou vinit stát, ale na vině nebude on. Zodpovědný bude ten, kdo nehodu zavinil, a ten nebude mít pojištění, protože pojišťovna nikomu neproplatí zablokování vjezdu do dálnice nebo dálničního okruhu“. Téměř na rovinu tedy řekl, že doufá, že protestující někdo přejede. Když k tomu brzy začalo skutečně docházet, média nijak nefešila, že ministr vnitra nepřímo vyzýval k vraždě.

Tvrdý zásah skutečně přišel: za dva měsíce bylo napočítáno již deset mrtvých a tři tisíce zraněných, z toho i leckteré vypíchnuté oko nebo amputovaná ruka [policie při zásazích používá nesmrtící granáty, které obsahují po třiačtyřiceti gramech dynamitu]. A také několik stovek zatčených a trestní stíhání jako na běžícím páse. Stát přitom využívá represivních zákonů, které v posledních deseti letech pravice i levice postupně přitvrzovaly, takže trestný už je nejen pokus o trestný čin, nýbrž i úmysl ho spáchat, a při dokazování úmyslu postupují státní zástupci velmi kreativně. Jeden demonstrant tak byl odsouzen k několikaměsíční podmínce za to, že si nadzvedl triko, aby si jím chránil obličej před slzným plynem. Po 10. prosinci také začala policie vyklízet obsazené kruhové objezdy. Četné jsou i případy,

kdy policie vtrhne do školní budovy a obušky rozežene pokojnou protestní schůzi středoškoláků, aby proti nim pak zahájila trestní stíhání za úmysl spáchat výtržnictví. Další zpřísňování zákonů se chystá. Média, která zvýrazňují všechny přehmaty na straně Žlutých vest, policejní násilí co možná nejvíc tutlají. Můžeme si představit, jak by psala, kdyby se třeba jen pětina těchto represí odehrávala například v Orbánově Maďarsku a nikoliv v zemi, jejíž „liberální“ vláda se neustále zaklíná touhou ochránit „demokracii“ před autoritářstvím a „populismem“.

To nic nemění na tom, že vláda má strach a ustupuje, nebo aspoň ústupky předstírá. Zvýšení spotřební daně z benzínu v prosinci odložila o půl roku, stejně jako spotřební daně z elektřiny a plynu, což byla další věc, která vyhnala lidi do silnic. Macron ohlásil i mírné přilepšení důchodcům [jejichž příjmy se i tak příští rok zvednou méně než inflace] a některým zaměstnancům. Je to tak málo, že to účastníci protestů ani nevzali na vědomí a víc než skepticky se stavějí k velkolepému ohlášení „velké celospolečenské debaty“ kterou má v každé obci moderovat starosta.

Náhlé změknutí vlády má dva důvody. Zaprvé, jak už jsme viděli, se Žluté vesty nebojí porušovat pravidla ve velkém. Ministryně práce a sociálních věcí si už listopadu nostalgicky posteskla, že „když jde o stávky a demonstrace, jsou tu vždy zodpovědní lidé, díky kterým jsou demonstranti v bezpečí“, čímž dala za celou vládu najevo, že ideální protest si představuje tak, jak ho většinou organizují odbory: v mezích zákona, relativně spořádané – a bezzubé. A ministr vnitra v prosinci apeloval na svědomí Žlutých vest, aby braly ohled na to, jak unavení jsou policisté z tolika týdnů namáhavé služby a jaké nebezpečí představuje takový stav pro chod státních institucí – jako by právě v tom nespočíval cíl protestů. Ten, kdo v listopadu vyjadřoval sotva zastírané přání, aby demonstranti přišli o život, je nyní prosil, aby nebyli na policajty zlí. Škody nejsou ostatně jen symbolické: ekonomové v lednu odhadli, že jejich výsledkem bude snížení hospodářského růstu o 0,1 % HDP – trpí tedy i kapitál.

Druhý důvod je neméně podstatný: když stávkovali odboráři, mohla vláda předpokládat, že za nimi stojí převážně ty vrstvy obyvatelstva, které ji beztak nevolily a nikdy volit nebudou – příznivci levice. Žluté vesty nebylo možné tak jednoduše zaškatulkovat, podle duchu, v jakém se jejich hnutí neslo na začátku, se mohlo i zdát, že zahrnovaly i skupiny tihnoucí spíš k pravici. Rýsovalo se tak nebezpečí, že vládu brzy nebude podporovat téměř nikdo.

Pokud si ovšem pravice dělala

naději, že může z hnutí těžit, byla brzy vyvedena z omylu. Žluté vesty začaly rychle formulovat nové požadavky zahrnující mimo některé trochu problematické věci také znovuzavedení daně z velkých majetků, kterou Macron zrušil, zvýšení důchodů, sociálních dávek a minimální mzdy, zavedení maximální mzdy patnácti tisíc euro měsíčně a větší investice do veřejného sektoru. Protiimigrační nebo protiislámská hesla naopak zaznívají jen izolovaně. Tak se stalo, že Francie je svědkem neobvyklého jevu: Marine Le Pen [jejíž preference sice v poslední době rostou] je najednou zticha.

ROZPAKY NA LEVICI, ZTUHLOST ODBORŮ

Levice dlouho váhala, jak se k událostem postavit. To, co ponejprv vyvolávalo sympatie pravice, ji pro změnu odrazovalo. Nechme stranou socialisty, kteří jsou už tak bezvýznamní, že nemá cenu se jimi zabývat. Nalevo od nich vyjádřili v Nepoddajné Francii [FI neboli „France insoumise“] od prvních chvil podporu Žlutým vestám někteří mediálně známí poslanci, kteří se angažují v sociálních konfliktech. Brzy se přidal i její vůdce Jean-Luc Mélenchon, který vyzval všechny členy FI k zapojení do hnutí a stylem jemu vlastním hřimal „MY jsem Žluté vesty!“ Těžko říct, jestli si od té doby uvědomil, že jeho patetické řečnění nikdo neposlouchá: když se rozhlasoví novináři ptají demonstrujících Žlutých vest, zda si myslí, že některý politik upřímně hájí jejich zájmy, dostávají typické odpovědi typu: „Nevím o žádném; řekla bych, že takových je hodně málo“.

Ještě dál nalevo stojí krajní [tj. antikapitalistická] levice, především Nová antikapitalistická strana [NPA] a Dělnický odboj [LO]. I tam se k podpoře od první chvíle rozhodně přihlásili vlivní představitelé [mj. bývalí kandidáti v prezidentských volbách] a někteří členové se k Žlutým vestám připojovali v terénu, zatímco oficiální stanoviska organizací byla v zásadě podpůrná, zprvu ovšem s výhradami k některým aspektům hnutí. Až po dvou týdnech, když viděly, jaké nabírá hnutí obrátky, se do protestů zapojily jako celek.

Řada hlasů na leviči včetně té krajní se totiž ještě v listopadu stavěla k Žlutým vestám odmítavě. Jako důvody uváděli jejich domněle pravicově populistické a antiekologické naladění a také pohybování se krajní pravice v jejich okolí. Za to se na tyto opatrníky snesla kritika, že pokud předem vyklidí krajní pravici pole a nechají ji agitovat samotnou, stanou se jejich výmluvy

samonaplňujícím se proroctvím. Další výtkou Žlutým vestám bylo, že se zaměřují proti státu a jeho daňové politice, nikoliv proti soukromému kapitálu a zaměstnavatelům. Na to jiní pozorovatelé na krajní leviči kontrovali, že nejen židmání zaměstnanců na pracovišti, ale i destrukce veřejného sektoru [privatizování jeho potenciálně výnosných odvětví, případně jejich záměrné podfinancování za účelem nepřímé podpory vzniku soukromých konkurentů pro ty, kteří si jejich služby mohou finančně dovolit, osekávání výdajů, aby se mohlo snížit zdanění firem, atd.] sleduje zvýšení výnosů kapitálu, a tudíž dává protistátní zaměření Žlutých vest i z antikapitalistického hlediska smysl.

Ještě víc nesvé jsou z protistátní povahy hnutí odbory, přesněji řečeno jejich vedení. Většina odborářských špiček se od začátku stavěla k hnutí chladně, což oficiálně vysvětlovala tím, že se nejedná o nic, co by souviselo s poměry na pracovištích nebo vztahy zaměstnanců se zaměstnavateli, a proto se to odborů netýká. Vedení většiny konfederací při této nedůvěře zůstalo, i když některé se do jisté míry pokusily nalákat tyto nečekané nové odpůrce vlády na své vlastní, už dříve naplánované demonstrace. Jiné reagovaly vyloženě nepřátelsky. Co je ale horší: během prosince, když už bylo jasné, o jak silné hnutí se jedná, začali odborářští bossové dávat najevo, že svou roli vidí v „zmírňování společenského napětí“. Některé připravované akce „s ohledem na situaci“ pozastavovali, v lednu se pak vládě nabídli jako zprostředkovatelé společenské diskuse. Jejich vlastní protesty končily v posledních letech vždy bez výsledku, a nyní, když se stali svědky prvního hnutí, které donutilo Macrona k ústupkům, jakkoliv drobným, je jejich jedinou touhou, aby se podobná situace již neopakovala, přičemž doufají, že pokud pomohou vládě z tísnivé situace, bude s nimi jednat uctivěji než doposud.

Jiná je situace v nižších člancích: v některých svazech či regionálních federacích s radikálnějším vedením, hlavně však na úrovni místních organizací a řadových členů. Ti jsou politikou svých centrál sami již dlouho frustrováni a tlačí je k tvrdšímu postupu. Není tedy překvapivé, že protesty odborů a Žlutých vest se na mnoha místech protnulý. Nešlo zdaleka vždy o protnutí harmonické, neboť hnutí Žlutých vest se vyznačuje odporem k formálním institucím, ať už jde o úřady, strany nebo odbory, které vnímají jako součást vládnoucího systému. Když se tedy do jejich akcí zapojovali řadoví odboráři ve svých typických červených reflexních vestách, mohlo to a nemuselo být kladně přijato, stejně jako když mezi nimi rozdávali

letáky členové krajně levicových uskupení.

Spolupráce je nesnadná i proto, že obě strany řeší trochu jiné problémy, jak dobře ukazuje jeden příklad: když začaly v listopadu Žluté vesty blokovat v celé Francii rafinérie benzinu, s překvapením zjistily, že tamní dělníci jsou již několik dní ve stávce kvůli mzdovým požadavkům. „Spousta Žlutých vest se v tu chvíli poprvé dověděla, co je aktiv zaměstnanců, co jsou to odbory!“ Rozvinuly se konverzace, které jeden odborář charakterizoval slovy: „Bavíme se spolu, ale moc neposlouchají“. I dělníci v rafinériích (nebo i zaměstnanci železnic) mají své výtky: v čerstvé minulosti stáli v popředí velkých stávek proti Macronově politice, a dodnes jsou zahořklí, že se k nim tehdy zbytek země nepřidal, což novopečeným „aktivistům“ z periferií občas zdůrazňují. Už v prosinci se ale také stávalo, že Žluté vesty projevíly opatrný zájem o spolupráci s odbory tam, kde jejich vlastní metody nestačí. Od ledna se dokonce na mnoha místech na odbory obraćejí s žádostí, aby začaly chystat generální stávku, což je ovšem snaha s velmi nejistým výsledkem. Situace v terénu je tedy rozmanitá, vývoj je v pohybu a nelze ho předem odhadnout.

STRUKTURA HNUTÍ

Žluté vesty se vyznačují, jak už jsme řekli, odporem k institucím, a nechtějí si ani zakládat své vlastní. V tom připomínají jiné hnutí, „Noc vzhůru“ (Nuit debout), které na jaře 2016 okupovalo náměstí v Paříži a několika dalších velkoměstech a po několik týdnů na nich udržovalo samosprávný diskusní prostor. Nic nenásvědčuje tomu, že by tu byl nějaký vliv: Žluté vesty vznikly mimo velká města, v prostředí, o kterém si aktivisté z Nuit debout marně lámali hlavu, jak ho zapojit, přesněji řečeno v prostředí ještě vzdálenějším, o jehož existenci ani nevěděli, stejně jako do něj se nedoneslo, že ve městě se něco děje (až v rámci „aktu jedenáctého“, v sobotu 26. ledna, se na program dostala „žlutá noc“ na pařížském Náměstí republiky, kde před třemi lety Nuit debout začala). Základním postojem Žlutých vest je

odmítání voleného vedení a vůbec principu zastupování. Ani oficiální mluvčí si nechtělo ustanovit, a pokud se někdo z jeho řad záměrně či shodou okolností stal jeho mediální tvář a začal jako takový vystupovat, byl rychle odkázán do patřičných mezí. Cílem za začátku bylo hlavně to, aby hnutí nemělo možnost osedlat nikdo zvenčí, kdo by ho pak orientoval jiným směrem, než chtěli jeho účastníci. Narazily proto ze začátku odbory, ale i pravice a krajní pravice, které rychle poznaly, že tady jim pšenka nepokvete. Později přistoupily i další motivy, jmenovitě obava, aby se z případných odpovědných představitelů nestali prostředníci mezi mocí a ulicí, kteří by se ocitli pod silným tlakem ke kompromisům a ty, kteří je vybrali, by mohli zavázat k něčemu, o co nestojí. Výsledek je, že vláda nemá s kým vyjednávat ani na koho tlačit. Vidět je tento princip na způsobu, jakým vznikají a zanikají facebookové skupiny Žlutých vest. V okamžiku, kdy některá z nich naroste do mohutných rozměrů, její zakladatel často stránku zruší a zanechá po sobě pouze video, na němž vysvětluje, že se dostupně dostal do pozice jakéhosi mluvčího nebo koordinátora, o níž nestojí a která by podle jeho soudu ani neměla existovat. Jiní rychle založí nové stránky, na které se ostatní přelijí, a v případě jejich opětovného bobtnání se vše opakuje. Jak si všimli mediální experti [link: <https://www.franceinter.fr/societe/sur-internet-le-mouvement-des-gilets-jaunes-resssemble-un-peu-aux-anonymes-brigitte-sebbah-chercheuse>], tento postup nápadně připomíná anglosaské hnutí počítačových hackerů „Anonymous“, které Žluté vesty těžko mohou znát (je tu samozřejmě i další motivace: vyhnout se případným postihům; proto začalo mnoho z nich raději než Facebook používat WhatsApp nebo Messenger, což značně komplikuje pozorování hnutí zvenčí). Své odmítání zastupitelského principu formulovaly Žluté vesty čím dál explicitněji. Jeho nejlepším vyjádřením je pravděpodobně provolání sepsané na začátku prosince v Commercy [link: <https://alencontre.org/europe/france/france-lappel-des-gilets-jaunes-de-commercy.html>],

pětitisícovém městečku v Lotrinsku na severovýchodě Francie [další ukázka toho, jak se zajímavé věci začaly odehrávat jinde, než bylo do té doby běžné]: „Nechceme žádné „zástupce“, kteří by časem nevyhnutelně začali mluvit místo nás! [...] Pokud bychom si zvolili „zástupce“ nebo „mluvčí“, brzy by nás to uvrhlo do pasivity. A co víc: rychle bychom začali reprodukovat systém a fungovat odshora dolů podobně jako ti šmejdi, kteří nám vládnou. [...] Ať nás buď vnímají všechny, nebo ať nevnímají nikoho! Z Commercy tedy vyzýváme, aby byly v celé Francii zakládány lidové výbory, které budou fungovat na základě pravidelných plenárních shromáždění. [...] Mají-li být nějakí delegáti, pak na úrovni každého místního lidového výboru Žlutých vest, co nejbližší lidu, na základě omezeného mandátu, odvolatelnosti a rotování“. Zdá se vysoce pravděpodobné, že na tomto textu se podíleli aktivisté už dříve zpolitizovaní, nikoliv pouze lidé dosud neteční, které zmobilizovala teprve Macronova „ekologická daň“. Jeho masový ohlas mezi posledně jmenovanými je však nesporný.

VYHLÍDKY?

Jestli z hnutí Žlutých vest vzejde něco trvalého, je ve hvězdách. Během dvou měsíců vtáhlo do politické činnosti vrstvy, které dosud nebyly slyšet a byly neviditelné nejen v médiích, ale i pro celou společnost. Za tu krátkou dobu dosáhli tito noví aktéři výsledků, o kterých si ti staří mohli nechat jenom zdát, zároveň se ukázaly i jejich limity, které si ostatně dobře uvědomuje i část z nich. Jestli je ovšem překonají, to nezáleží jen na nich. Spolehlivý návod na to, jak sjednotit různorodé skupiny a dosáhnout společného postupu, neexistuje. Hloupost Emmanuela Macrona a jeho okolí, jejichž neschopnost sebereflexe připomíná vládu našeho premiéra Petra Nečase, ovšem dává jistou naději, že motivace k tomu nevypřehá.

JAD BOUHAROUN

LÉTO PLNÉ ROZHOŘČENÍ V BASŘE

Iráckým přístavním městem Basra otřásla vlna protestů proti korupci a chybějícím základním službám, hlásí Jad Bouharoun.

Tisíce lidí se v prvním zářijovém týdnu zúčastnily demonstrací v jihoirácké Basře. Během nejvýznamnější a nejsoučasnější vlny červencových lidových protestů došlo k obětem na životech a mnohým zraněním, za něž jsou zodpovědné bezpečnostní složky.

Rozhořčení lidového hnutí bylo zpočátku směřováno především na chybějící základní služby. Výpadky elektřiny v Basře jsou na denním pořádku, přičemž jejich dopad bývá velmi závažný zejména během letních měsíců, kdy vyřazuje z provozu chladničky a vzduchotechniku, zatímco venkovní teplota dosahuje běžně k 50 stupňům Celsia. Zásobování vodou na tom ovšem není o moc lépe; špatně navržené a již notně sešlé, rozpadající se potrubí ústí v notně zoufalý stav pitné vody, již se během posledních měsíců v Basře přiotrávily již tisíce jejích obyvatel.

Znečištěná voda a domy bez elektřiny jsou pouze krátkým výčtem problémů, s nimiž se obyčejní Iráčané od invaze roku 2003, vedené USA, musejí potýkat. Po snadné porážce Saddáma Husajna se armáda Spojených států a její spojenci setkali s nacionalistickým ozbrojeným odporem.

Stabilizovat situaci v regionu mohli jedině skrze postupné – a destruktivní – navyšování vojenského vlivu a přeměnou povstání na sektářskou občanskou válku. Ve stejný moment ustanovili úplatný, neoliberální a sektářský politický systém, jenž upřednostňuje šíitské elity, avšak pozdvihl vliv soupeře USA, Íránu, v celé zemi.

Po patnácti letech války, sektářství a neoliberálních šokových terapií se civilní obyvatelstvo Iráku nachází na pokraji zhroutení. Potřebné základní služby jako elektřina, voda a zdravotní péče jsou vzácností, zatímco úroveň chudoby a nezaměstnanost jsou prakticky nejvyšší v moderní historii. Tím vším prostupuje korupce v měřítku, jež je složité si představit, stejně jako dostupný příklon vlády k neoliberálním „reformám“ MMF.

Jižní provincie Basry je oblastí ropných polí, jež produkují většinu iráckého ropného exportu, hlavního zdroje státních příjmů. Ovšem čtyři miliony Basřanů, patřících k nejchudším občanům Iráku, jsou daleko od toho, aby k nim nějaké to bohatství z ropných zisků skrze společenské vrstvy prokapalo.

Nezaměstnanost, již trpí, dosahuje dvojnásobku celostátního [pravděpodobně podhodnoceno] průměru 10,8 % a ještě vyššího rozdílu u mladých lidí. Ropná pole a zbytky z vleklých válek navíc způsobují zamoření vzduchu v oblasti toxickými výpary a taktéž znečišťují půdu i vodu, což má přímý vliv na zdraví místních.

Stěží tedy může být překvapivé, že mládež Basry je předvojem posledního protestního hnutí. Jejich požadavky sahají za pracovní příležitosti, přiměřené veřejné služby a boj s korupcí; nabírají explicitně politický charakter. Demonstranti odmítají postinvazivní sektářský politický systém a zpochybňují legitimitu oficiálních politických stran, přičemž druzí jmenovaní jsou zapojeni do řinčení zbraní na vrcholu spo-

lečenského systému s vinou zajištění si pozic v budoucí vládě.

Po prvotním shromáždění na hlavním městském náměstí se masy demonstrantů rozšířily do obytných čtvrtí. Protestující také vzali útokem a podpálili kancelář provinčního guvernéra, ústředí ministerského předsedy Hajdara Abádího, sídlo strany Da'wa [šíitská islamistická strana, která dominovala irácké politice po roce 2003] a asi deset dalších kancelářů náležících šíitským milicím, které se v posledních letech mobilizovaly proti ISIS. Hořel dokonce i irácký konzulát, zatímco kancelář Muktady Sadra těsně unikla podobnému osudu díky mobilizaci stovek jeho příznivců.

Třeba zmínit, že útoky namířené proti sektářským šíitským stranám a iráckému konzulátu probíhají ve většinově šíitském městě. Ide o další důkaz, že ze sektářství v Iráku profitují zejména šíitské elity, nikoliv však řadoví šíitští muslimové jako celek. Druzí jmenovaní naopak bojí proti sektářskému systému a jeho patronu, Íránu.

Mimo to běžní šíité zásobili množstvím rekrutů paramilitární organizace, jež výrazně pomohly profesionální armádě v bojích s ISIS. Mnohým z nich nyní připadá, že jejich obětí byla zbytečná, jelikož velitelé milic využili vítězství k vyjednávání o politických pozicích a jejich podíl na plodech korupce. Irácká vládnoucí vrstva reagovala na nepokoje vedené zdola řinčením zbraní shora. Politici, vyšší státní úředníci a šéfové bezpečnosti obviňují jedni druhé jednak ze vzniku problémů v

Basře, za druhé za selhání bezpečnostních sborů potlačit odpor

Pro vládnoucí vrstvu přicházejí protesty v choulostivou dobu během nekončících pokusů o ustanovení vlády po neprůkazných květnových parlamentních volbách, kde nikdo z kandidátů nezískal většinu.

Nepravděpodobná aliance mezi šíitským klerikem Muktadou Sadrem a Iráckou komunistickou stranou stoupla se slibem boje proti sektářství a korupci. Sadr se prosadil v roce 2003 jako nacionalistický bojovník proti americké okupaci zejména díky podpoře bagdádské pracující třídy ještě před tím, než se zúčastnil sektářské občanské války vedené proti rozmanitým sunnitským ozbrojeným skupinám. Obecně je na něj nahlíženo jako na jednoho z méně zkorumpovaných iráckých poli-

tiků, avšak v minulosti se snažil o ovládnutí protestních hnutí a jejich namíření proti institucionálnímu labyrintu mainstreamové irácké politiky.

Druzí skončili kandidáti z koalice bývalých paramilitárních skupin, které se po boku irácké armády zasadily o porážku ISIS. Kandidátka současného ministerského předsedy Hajdara Abádího skončila třetí.

Vedení Iráku v čele s Hajdarem Abádím pravděpodobně po porážce ISIS očekávalo období politického odpočinku a masový souhlas.

Nicméně po ústupu hrozby ISIS se zdá, že významné části irácké společnosti mají od své vlády vysoká očekávání. Všudypřítomná korupce a vstřícnost vlády k neoliberálním řešením MMF, privatizace a škrtpoukazují na neschopnost vládnoucí třídy efektivně

řešit problémy Basry, jež jsou do určité míry i problémy zbytku Iráčanů.

Namísto toho můžeme od státu očekávat zuřivé represe namířené proti protestujícím, zatímco určité části vládnoucí třídy se mohou pokusit o využití hnutí ve vlastním zájmu, přičemž jej připraví o jeho radikalitu.

Pro únik z obou pastí bude potřeba organizace zdola a solidarita napříč celou zemí.

Organizovaná dělnická třída až k dnešku setrvala v tichosti. Ovšem pokud se odpor bude šířit z ulic a náměstí do ropných polí a přístavů Basry, započne nová fáze boje a vládnoucí vrstvy Iráku se dostanou do složitější situace. Sázky jsou velmi vysoké.

Zdroj: <https://menasolidaritynetwork.com/magazine/>

Přeložil Vojtěch Jandera

ŽENY
A MUŽI
SPOLUČNĚ

PROTECNE

PROTI

SEXISNU

MARX A ENGELS O TRADIČNÍ RODINĚ

JAN MÁJČEK

Když se dnes podíváme na debatu o rodině, najdeme zejména na sociálních sítích, ale i v některých novinách panické výkřiky o neomarxismu, který k nám putuje z Bruselu, šíří ho genderové „neziskovky“ a jeho cílem je zničit tradiční rodinu. Nechme stranou úplné bludy o neomarxistickém Bruselu a podívejme se na to, jak je to s marxismem a rodinou. Jde marxistkám a marxistům opravdu o zničení rodiny? A co si o rodině mysleli Marx a Engels?

VÝVOJ KAPITALISMU

Marx a Engels se k rodině vyjadřují v rámci svojí materialistické teorie a analýzy kapitalismu, proto najdeme zmínky o rodině a postavení žen na různých místech jejich děl.

Z politického hlediska je asi nejznámějším dílem hlavní prohlášení tehdy nově vznikajícího hnutí Komunistický manifest. V něm hovoří Marx s Engelsem o tom, jak nástup průmyslové buržoazie zásadně přetvořil svět:

„Kde se buržoazie zmocnila panství, tam zničila všechny feudální, patriarchální, idylické poměry. Bezohledně zpřetrhala pestré feudální svazky, poutající člověka k jeho přirozenému představenému, a neponechala mezi lidmi žádný jiný svazek než holé sobectví, než bezcitné ‚placení hotovými‘. Utopila v ledové vodě sobecké vypočítavosti posvátnou bázeň náboženského vytržení, rytířského nadšení a šosácké sentimentality. Proměnila osobní důstojnost člověka ve směnnou hodnotu a namísto nesčetně propůjčených a řádně nabytých svobod postavila jedinou bezohledně chladnou svobodu obchodu. Zkrátka, vykořisťování zastřené náboženskými a politickými iluzemi nahradila vykořisťováním otevřeným, nestoudným, přímým a bezcitným.“ Rozvoj kapitalismu nezničil jen starou feudální a polofeudální společnost s jejími vztahy a institucemi včetně toho, jak vypadala tehdejší rodina. Kapitalismus je pro Marxe s Engelsem systém,

lismus je pro Marxe s Engelsem systém, který radikálně proměňuje i sám sebe. „Buržoazie nemůže existovat, aniž stále vyvolává převraty ve výrobních nástrojích, aniž tedy revolucionuje výrobní vztahy, a tím i všechny společenské vztahy... Všechny pevné, zakořeněné vztahy se svým doprovodem starých ctihodných představ a názorů se rozkládají, všechny nově utvořené zastarávají, dříve než mohou zkostnatět. Všechno stavovské a ustálené valem mizí, všechno posvátné je znesvěcováno a lidé jsou nakonec donuceni podívat se na své životní postavení, na své vzájemné vztahy střízlivými očima,“ dokončují svůj popis Marx a Engels. Takto dynamický rozvoj průmyslu, výroby i světového obchodu vede k zázrakům, které podle obou autorů násobně překonávají všechny divy starověkých civilizací. A opravdu, jen za posledních pár desítek let se změnila řada věcí, od telefonních budek k chytrým telefonům a internetu, od lokálních služeb k platformovým, od kamenných obchodů k internetovým atd. Dynamika kapitalismu je obrovská, protože jeho hlavním motorem je snaha o co největší zisk.

Ruku v ruce s tímto rozvojem jde ale zvětšování počtu lidí, které kapitalismus potřebuje, aby mohl fungovat – nájemně pracujících, souhrnně označovaných za proletariát. Ten má podle Marxe s Engelsem dvě vlastnosti. Zaprvé díky svému postavení

ve výrobě může celý systém paralyzovat. Zároveň je ve společném postupu této třídy ukryt klíč ke vzniku společnosti nové. Pokud se totiž pracující rozhodnou uplatnit demokracii také na pracovištích, tedy budou rozhodovat o tom, co a jak se produkuje, položí tím základy mnohem demokratičtější společnosti, než je ta dnešní. Navíc pracující tvoří drtivou většinu společnosti, a proto jejich revoluce je z hlediska marxismu činem radikální demokracie. „Proletářské hnutí je samostatné hnutí obrovské většiny v zájmu obrovské většiny,“ říkají Marx a Engels. Stejně jako při minulých revolucích i při této dojde k obrovské proměně všech institucí, od výroby a distribuce zboží, přes vzdělávání a péči, až po samotnou rodinu.

RODINA A KAPITALISMUS

Rodina, jak si všímají Marx s Engelsem, je zásadně proměněna už v kapitalismu. Při pozorování své doby, dospěli oba autoři k názoru, že pro drtivou většinu obyvatelstva nic jako rodina neexistuje: „Buržoazie strhla z rodinných vztahů jejich dojemně sentimentální závoj a převedla je na vztahy ryze peněžní,“ tvrdí Marx s Engelsem a toto své tvrzení zakládají na empirickém pozorování, které Engels zpracoval ve slavném díle Postavení dělnické třídy v Anglii. Engels procestoval průmyslová centra tehdejší Anglie a pozoroval,

v jakých životních podmínkách tamější dělníci žijí. K tomu prostudoval řadu zpráv parlamentní komise o potírání chudoby, a to vše poskládal do velice přesvědčivého a děsivého obrazu průmyslové revoluce.

„Tak sociální řád téměř znemožňuje dělníkovi rodinný život; nevlídný, špinavý dům, který je dobrý leda tak na přespání, bídně zařízený, kam často zatéká a kde se leckdy ani nedá topit, dusné ovzduší přeplněných světnic, to nemůže být útulný domov. Muž pracuje celý den, často i žena a starší děti, každý jinde, vidí se jen ráno a večer — k tomu stálé pokušení kořalky — kde by se tu vzal nějaký rodinný život? Přesto nemůže dělník před rodinou uprchnout, musí v ní žít, a tak z toho nakonec mohou být jen ustavičné rodinné nesváry a domácí hádky, které silně demoralizují rodiče i děti. Zanedbávání všech domácích povinností, hlavně zanedbávání dětí, je u anglického dělnictva až příliš častým zjevem a instituce dnešní společnosti to jen podporují.“ Kromě toho, co bychom dnes bez váhání mohli nazvat sociálním vyloučením, je pro dělnickou rodinu podle Marxe s Engelsem typické to, že se jedná primárně o produkční jednotku další pracovní síly. Žádná posvátná úcta, žádná sentimentalita. Jakmile je dítě dostatečně staré, jakmile je matka schopna práce — šup do fabriky. Toto postavení rodiny a ženy oba naprosto odmítají a zdůrazňují, že cílem socialismu je „zrušit postavení ženy jako pouhého výrobního nástroje.“ To znamená, že žena nemá být odsouzena k tomu, aby rodila děti a starala se o ně, ať se jí to líbí nebo ne. Ženy by měly, stejně jako muži, mít svobodu rozhodnout se, zda a jakou rodinu založí.

Engels si při studiu jedné ze zpráv komise o chudobě všimá dopisu, který zaslal jako své svědectví jeden dělník. Vypráví o tom, jak šel navštívit svého přítele a našel ho doma, jak zažívá ženě punčochy. Ačkoliv se to před ním snažil utajit, nepodařilo se to a následně mu vylíčil celé své trápení: že nemůže najít práci, že žena po 12hodinové směně přijde domů k smrti unavená, takže on musí uklízet, starat se o děti a o domácnost. Na Engelsově komentáři je pozoruhodné, čeho si všimá: „Jestliže teď zase zakládá žena — jako to dříve dělával muž — svou nadvládu na tom, že vnáší do rodinného majetkového společenství většinu, nebo dokonce všechno, nutně z toho vyplývá, že toto společenství majetku není pravé, rozumné společen-

ství, když jeden člen rodiny si osobuje větší práva, protože víc dal. Jestliže se rodina v dnešní společnosti rozkládá, pak už sám tento fakt dokazuje, že tmelícím poutem rodiny v podstatě nebyla rodinná láska, nýbrž soukromý zájem, kterému falešné majetkové společenství skýtalo živnou půdu.“

A právě tento postřeh zůstává dodnes platnou výtkou proti druhořadému postavení kteréhokoli z partnerů v rodině, kde je odkázán/a na vyšší příjem svého manžela či manželky. Stále zároveň platí, že toto nerovné postavení zažívají většinou ženy. Například v ČR je pro ženy možnost odejít ze svazku o to těžší, že mají průměrně o 22% nižší příjmy než muži, a i pro relativně dobře příjmově zajištěné jedince je problém sehnat bydlení, nemluvě o všech dalších nákladech na život nebo na péči o děti.

SOCIÁLNĚ PODMÍNĚNÝ EGOISMUS

V Postavení dělnické třídy v Anglii si Engels všimá ještě jedné věci. Velká část pracujících na venkově byla odkázána na chudinské poklady, zárodečné prvky sociálního státu. Jenže parlamentní komise pro chudinský zákon v tom viděla jen brzdu „přemyslu, odměňováním nerozvážných sňatků, pobídkou obyvatelstvu, aby se množilo, a [to] ochromuje působení růstu obyvatelstva na mzdu; to je celonárodní zařízení, které pilné a poctivé občany sráží a líné, neřestné a neodpovědné ochraňuje; že trhá rodinná pouta, soustavně zabraňuje hromadění kapitálu, rozrušuje existující kapitál a ruší ty, kdo platí daně; a korunou všeho je, že ve formě alimentace poskytuje prémie za nemanželské děti.“

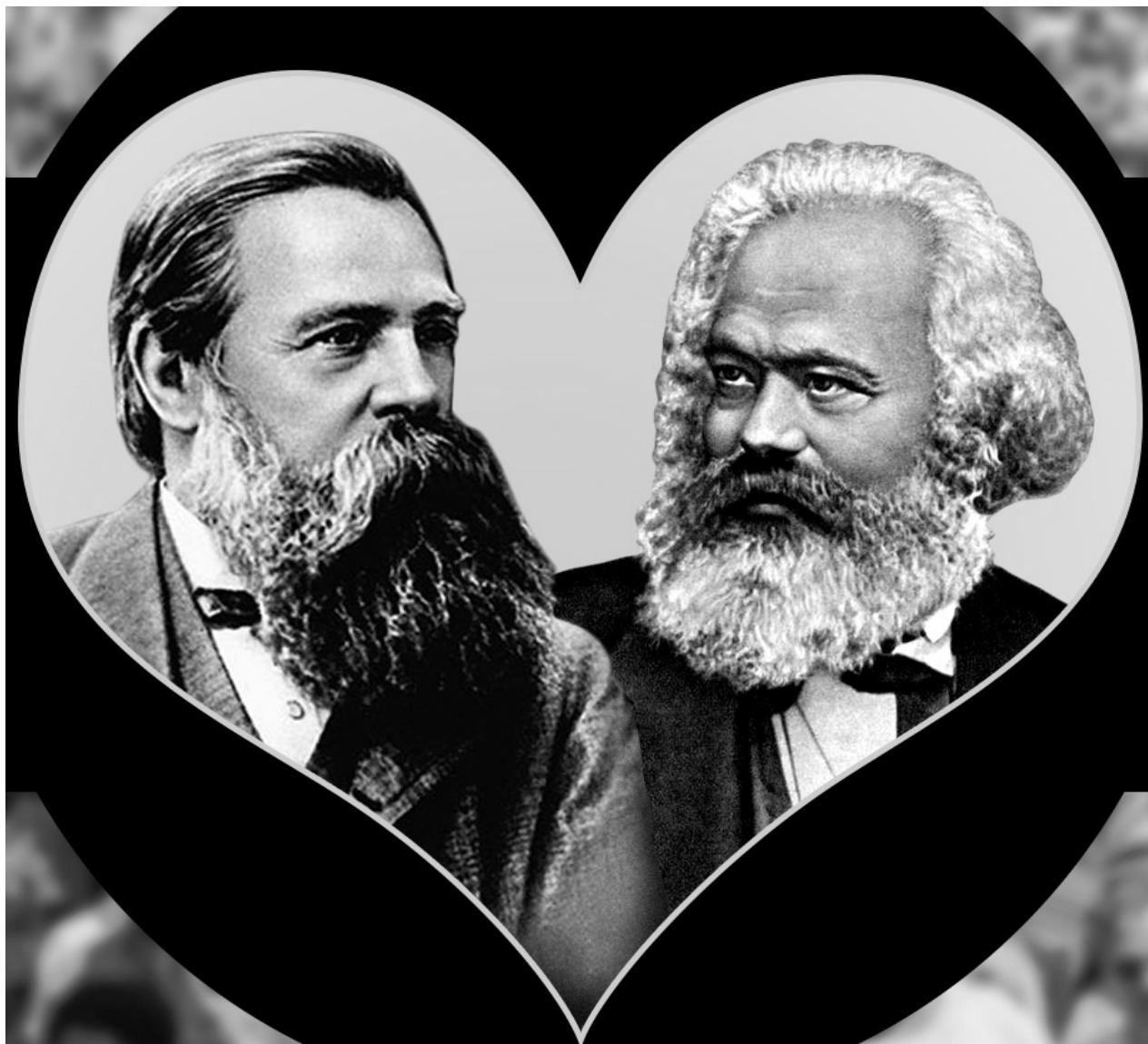
Slova parlamentní komise z poloviny 19. století nápadně připomínají slova politiků ze současnosti. Například ODS, která poprvé zavedla termín „nepřizpůsobiví“, aby oddělila „slušné“ lidi od těch nepoctivých, co chtějí žít na dávkách. Konec konců i král všech politických podvodníků a obchodníků se strachem, Tomio Okamura, má plnou pusť tzv. zneužívačů sociálních dávek. Není třeba dodávat, že často je navíc toto nálepkování podbarveno rasis-ticky.

A Engels ke zprávě komise dodává: „Za současných sociálních poměrů je jasné, že chudák je nucen být egoistou, a má-li na vybranou pracovat nebo lenořit a mít se přitom stejně, raději nedělá nic. Z toho však vyplývá, že

současné sociální poměry nestojí za nic, ale ne — jak to vyvodili malthusianští členové komise — že s chudobou se má jednat jako se zločinem podle zastrášovacích teorií.“ Problém nejsou sociální dávky, ale to, že jsou rodiny, které je potřebují. Není totiž výjimkou, jak uvádí i zpráva Ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2015 o sociálně vyloučených lokalitách, že problém zachovat si důstojný život mají i lidé, kteří chodí do práce, ale musí se například starat o jednoho či více závislých členů rodiny jako jsou děti, nemocní či staří lidé. Je tedy ostuda, že musí existovat zvláštní sbírky, které dotují dětem obědy ve školách, že jsou rodiče, kteří musí počítají každou korunu, aby mohli koupit svým dětem hračku, penál do školy, zda jim vybyde dost peněz na školní výlet nebo školu v přírodě atd. Žádné dítě a žádný rodič by neměl být vystaven takovéto volbě, protože, slovy oněch už tolikrát zmíněných klasiků „svobodný rozvoj každého jednotlivce, je svobodným rozvojem všech.“ Ale svoboda má svoje materiální předpoklady. Proto musí být dnešní marxistická politika zaměřena na posilování sociálního státu, na zvyšování minimální mzdy a mezd obecně, na dostupnost školek, škol, center pro vyžití dětí a mládeže, dostupnost kroužků, sportu atd. Právě z toho důvodu, že marxistická teorie je materialistická, že si je vědoma toho, že tím nejdůležitějším předpokladem pro svobodu je materiální zabezpečení a dostatek prostředků k životu a rozvoji. Těžko totiž například požadovat od lidí, kterým se nikdy nedostalo ničeho než nedostateku jakoukoli solidaritu s někým, kdo na tom může být ještě hůř.

BUDOUCNOST RODINY

Když Marx s Engelsem připravovali Komunistický manifest sepsal Engels pracovní dokument, který se nazývá Zásady komunismu, a který je seznamem základních otázek, na které by měl Manifest odpovědět. Otázkou č. 21 bylo „Jaký vliv bude mít komunistický společenský řád na rodinu?“, Odpověď: Učiní vztah obou pohlaví čistě soukromým vztahem, který se týká jen zúčastněných osob a do něhož se společnost nemá co vměšovat. Bude to možné, protože odstranění soukromé vlastnictví a bude vychovávat děti kolektivně, čímž zničí oba základy do-savadního manželství spjaté se soukromým vlastnictvím — závislost ženy na muži a dětí na rodičích. To je také od-

pověď na pokřik velemravných šosáků proti komunistickému společenství žen. Společenství žen je vztah, který zcela náleží buržoasní společnosti a dnes zcela záleží v prostituci. Prostituce však spočívá na soukromém vlastnictví a s ním zanikne. Komunistická organizace tedy nejenže nezavede společenství žen, nýbrž je naopak zruší.“

Zprv se vztahy mezi pohlavími osvobodí od morálních bariér, které je nyní svazují a říkají, co je správný a co špatný vztah. Láska a její podoby budou věcí těch, kteří budou v milostném vztahu a žádná instituce, ať už je to stát, církev, škola atd. do nich nebude mít co mluvit.

Výchova dětí bude taktéž jiná než doposud. Marx a Engels byli přesvědčeni, že společně se zespolečenštěním výrobních prostředků se také výchova dětí stane společenskou záležitostí. Bude mnohem více otevřena širšímu okruhu lidí tak, aby děti už odmala získávaly inspirace od různých lidí, setkávaly se s různými talenty, různými

dovednostmi a povoláními. Tradiční nukleární rodina by se měla postupně rozpadat a měla by být nahrazena širším společenstvím. Samozřejmě je to od obou autorů předpoklad, který je oprávněný vzhledem k jejich celkové analýze dějinného procesu. Zároveň si pod tím ale nesmíme představovat nějaké státem nařízené spolužití, které asi napadne každého čtenáře, vzhledem k tomu, že jsme zažili režim, který se k socialismu hlásil, ale o svobodném rozvoji jedince v Marxově smyslu si v něm mohl člověk leda nechat zdát. Proces proměny institucí jako je rodina a výchova dětí má být přirozený, vyplývající ze změněných materiálních poměrů – konec konců i dnes je klasická nukleární rodina v hluboké krizi, kdy se více jak 50 % manželství rozvádí, řada lidí žije „na hromádce“, či v nějaké jiné formě vztahů. Tato odvážná představa proměny výchovy dětí a vztahů mezi pohlavími není jen teoretickou konstrukcí. Všude tam, kde se pracující spojili v odporu

proti vykořisťování a začali organizovat novou společnost, všude tam se začaly rodit také nové instituce, nové vztahy a nové pojetí toho, co je rodina. Asi nejvýznamnějším příkladem byla Ruská revoluce z roku 1917. Ačkoli její emancipační období trvalo jen několik let, dokázala revoluce ze zaostalé, pověrami, předsudky a náboženskými bludy prolezlé společnosti vybudovat společnost, kde bylo možné se rozvést na základě jednoduché žádosti kteréhokoli z manželů, kde homosexualita přestala být trestná, kde vznikaly jesle, školky, komunitní jídelny i prádelny. Ženy studovaly „tradičně mužské“ obory jako je ekonomie, inženýrství, fyzika atd.

Ačkoli byly tyto výdobytky brzy potlačeny nastupující s nástupem Stalina, zůstávají nám jako potvrzení toho, že emancipace pracujících vede vždy a všude k emancipaci celé společnosti a jejím založení na novém svobodnějším a rovnějším základě, včetně mizení genderového a rasového útlatku.

KRYŠTOF NEŘOLD

MYŠLENKU NEVYKLDÍŠ

O pár hodin více než týden trvala konečná likvidace Autonomního sociálního centra Klinika, které se během své čtyřleté existence stalo symbolem squattingu v Česku a důležitým prostorem radikální levice

Vlastník žižkovské budovy Správa železniční a dopravní cesty se totiž rozhodla využít soudem přiklepnuté možnosti nechat objekt vyklidit. To ani po finálním rozhodnutí Ústavního soudu nebylo nevyhnutelné, SŽDC nic nenutilo svého práva využít a nechat exekuci provést a výměna vedení této státní organizace a obnovená jednání s kolektivem dávala Klinice jistou naději přežití. Nakonec však SŽDC otočila a naplánovala vyklizení exekutorem na 10. ledna.

Ve čtvrtek tohoto data v 10 hodin ráno tak skutečně ke Klinice dorazil exekutor Ivo Luhan spolu s najatou ochrankou. Dle očekávání však zjistil, že v budově a před ní se nachází značné množství lidí, kteří přišli Kliniku podpořit, ať již ve středu večer [včetně spřátelené skupinky ze Salcburku], či ve čtvrtek ráno na kolektivem svolanou protestní snídani. Před budovou vysílalo Rádio Tuleň, hrála hudba, proběhla tematická obdoba televizního AZ kvízu a celkově panovala dobrá nálada. Exekutor dal výzvu k opuštění budovy a posléze spolu s ochrankou pronikl na pozemek a obsadil jedno křídlo budovy, jelikož lidé shromáždění uvnitř se přesunuli do vstupní haly. Členové ochranky se následně v obsazeném křídle zabarikádovali a došlo tak k rozdělení budovy na dvě části. Speciální kapitolu představuje naprosto zmanipulovaná reportáž televize Prima, kterou exekutor nechal uvnitř natočit záběry prostor, které poničila při vstupu jeho ochranka, či které vzhledem ke stěhování posledních dní a riziku vyklizení logicky nebyly zcela naklizené, s jasným cílem dehonestovat centrum.

Na zahradu Kliniky zároveň ihned dopoledne najely vozy stavební firmy a ta začala se zajišťováním oken dřevě-

nými deskami a mřížemi. Exekutor mezitím dal lidem uvnitř výzvu k opuštění pozemku do 11:30, tu následně posunul na 12:30 a nakonec ve čtyři hodiny odpoledne akci přerušil a oznámil, že bude pokračovat další den opět v deset hodin. Uvnitř Kliniky to vyvolalo oslavy udržení squatu o další den navíc. Kolektiv Kliniky narychlo připravil improvizované koncerty jako program pro podporovatele a ve večerních hodinách tak bylo centrum ještě živější a plnější. Již od rána byla zároveň skupinka čtyř obyvatel Kliniky na střeše budovy, opatřena zásobami a připravena zůstat, jak dlouho to půjde.

Exekutor sice povolal policii, když byl údajně v tlačenci před vchodem napaden [navíc na něho byl při úřadování spáchán atentát bublifukem a flitry], ta však do zásahu nevstupovala. Poslední noc uvnitř Kliniky tak až na jeden incident během večerního koncertu, kdy jeden člen ochranky použil slzný plyn, proběhla poměrně klidně. Ráno však ochranka zablokovala vchod do Kliniky, čímž znemožnila, aby dorazivší na opětovně svolanou protestní snídani doplnili řady asi dvacítky lidí, kteří na Klinice přespávali. Uvnitř bylo vzhledem k nízkému počtu lidí a obavy z možnosti trestního stíhání rozhodnuto vyjít ven před další výzvou exekutora, a tak po deváté hodině za zvuků vynášeného piana skončil minimálně na několik měsíců život uvnitř žižkovské Kliniky.

Ochranka ihned zamřížovala vstup a oblepila ho výstražnou páskou, na čemž bohužel nic nezměnila ani jedna ze sousedek, která v protějším domě v okně svého bytu vyvěsila karton s nápisem „Fandíme Klinice.“ Tím ovšem neskončila přítomnost čtyř statečných na střeše. Již během čtvrtečního večera

bylo zároveň zřízeno podpůrné stanoviště v parku vedle Kliniky s výhledem na střechu, jehož úkolem bylo komunikovat s lidmi na střeše, dodávat jim morální sílu a monitorovat, zda nedochází k pokusu o jejich násilné vyklizení. Od pátečního rána se pak tedy právě toto místo stalo centrem pro všechny sympatizanty autonomního sociálního centra.

Po celý týden se u stále se zvětšujícího stánku střídali lidé a osobní obětavost některých z nich zajistila nonstop přítomnost hlídek i během chladných nocí. Mnoho lidí ke stánku nosilo jídlo, čaje v termoskách, či teplé oblečení. Proti nudě střešních protestujících probíhaly improvizované koncerty, či čtení knih. V parku u Kliniky se potkávalo spoustu lidí v přátelských hovorech a ve snaze podporovat kamarády bránící Kliniku. Stanoviště se tak díky hrdinskému nenásilnému protestu lidí na střeše stalo poslední ukázkou solidarity spojenou s Klinikou.

Po více než týdně během čtvrtečního odpoledne proběhla dobře zorganizovaná a blesková akce sundání oněch posledních ze střechy, jelikož další pokusy kolektivu navázat dialog se SŽDC selhaly a symbolická rovina protestu proti prázdným domům a jejich chátrání byla dostatečně naplněna. Odchod ze střechy proběhl za pomoci desítek kamarádů a kamarádek a dvou žebříků. Policie ani média nedostali možnost si na závěrečném soustu smlsnout a ochranka pouze přihlížela. Skončila tak čtyřletá historie plná mnoha skvělých momentů, zároveň ale atmosféra posledních dní ukázala, že myšlenku skutečně vyklidit nelze a že solidarity a schopnosti semknout se stále existuje dost.

KLANIKU NEVAME

S/DC

www.SOCSOL.CZ

REDSK

Premium

PRAHA: DEMONSTRACE PROTI PRIVATIZACI A ZA NOVOU REVOLUCI

V sobotu 17. listopadu se na Náměstí republiky konala demonstrace s názvem „Ti, kteří kradli po léta, dnes dvojnásobně kradou“ pořádaná organizacemi Socialistická solidarita [SocSol], Bydlet – Žít Iniciativa za svobodné bydlení, Razem – Republika Česka a Alternativou zdola. Ve dvě hodiny se zde sešlo kolem stovky lidí. Byly vidět transparenty s nápisy: „Co bylo ukradeno, musí být vráceno“, „Sametová revoluce znovu a doopravdy“, „Důstojné mzdy pro všechny“, „Chceme žít a ne dřít“, „ODS, TOP 09 = nezaměstnanost, privatizace, chudoba.“ A další.

Na začátku demonstrace promluvily řečnice z několika organizací. Jako první vystoupila Míra Baginová z organizace SocSol, jejímž hlavním

tématem byla privatizace, po ní následovala Mary Dobra, taktéž ze SocSol, která zase mluvila o exekucích. Ta kritizovala mimo jiné i současné nastavení systému, díky kterému dlužníkům v případě splacení dluhů zbývá méně, než je minimální rozpočet na důstojné bydlení. „Jak může člověk důvěřovat systému, kde se po léta děje posvěcené bezpráví?“ zaznělo v projevu. Jako poslední v tomto bloku proslovů vystoupila Martina Veverková z iniciativy Bydlet – Žít, která připomněla, že bydlení je základní lidská potřeba, které se ale dnes mnoha lidem nedostává. Kolem půl třetí se pak demonstranti vydali na pochod. Skandovala se klasická hesla jako: „A-anti-antikapitalista“, „Nejsme stroje, ani lidské zdroje“, „Systém pro lidi, ne pro zisk!“ Ale i nová

– v kontextu oslav 17. listopadu – „Díky, že můžu žít v exekucích!“

Demonstranti došli za doprovodu asi čtyřiceti policistů a antikonfliktního týmu až k Vatikánskému velvyslanectví. Zde měla proslov Magdalena Šipka ze spolku RFK, která kritizovala především kardinála Dominika Duku, který se staví do role „zástupce lidu“, ale přitom na různé skupiny lidí naopak útočí a nejedná tak podle ní v souladu s křesťanskými zásadami. Dále zde promluvil i Martin Tománek ze skupiny Prázdné trůny, který ve svém citoval mimo jiné i výroky papežů Františka a Pavla VI. o současné „kultuře odpisu“ nebo solidaritě mezi lidmi. Zde začali demonstranti skandovat: „Vino pije, vodu káže, kdo Dukovi ruce sváže?“

Poté se demonstrace vydala přes Opatovickou ulici a Národní třídu, do ulice Charvátova, kde pochod skončil před sochou hlavy Franze Kafky. Zde akci zakončila poslední řada řečníků: promluvila Aleksandra Holubowicz ze skupiny Razem – Republika Czeska, která se ve svém projevu zabývala především migrací, dále pak Daniel Glas z Alternativy zdola. Ten citoval výrok, že „svoboda je možnost volby“ a záhy však připomněl, že onu možnost dnes, vzhledem k nízkým mzdám a vysokým nájmům, ne všichni mají. Jako další promluvili dva členové odborářští aktivisté Petr Pávek a Justýna Joanna, kteří kritizovali například školství, které v současné situaci dělí děti na budoucí elitu národa a poslušné pracovníky, dále pak připomněli i důležitost odborů.

„Železná opona sice padla, platová ale zůstává,“ byla jedna z vět jejich proslovu. Na jeho konci pak vyzvali k podepsání petice, kterou organizují zaměstnanci obchodů, a žádají v ní, aby byl zachován zákaz prodeje

o svátcích. Šňůru řečníků uzavřel Jan Májiček [SocSol], který odmítnul alternativy, které se nám dnes většinou nabízejí: na jedné straně Andrej Babiš, v současné době mnoha lidmi viděn jako největší zlo, na druhé straně pak Miroslav Kalousek a celá pravice-opozice. Připomněl, že ani jedna z těchto stran nenabízí jakýkoliv sociální program, a poukázal na to, že před námi stojí ještě větší problémy, jako je řešení klimatické změny, což tento systém nedokáže. Je podle něj proto za potřebí vybudovat si alternativu novou, která tyto otázky řešit bude.

Na konci demonstrace byly pro účastníky připraveny čaj a polévka, díky kterým zůstali lidé ještě nějakou dobu na místě a volně diskutovali.

EVA ČIVRNÁ

BRATISLAVOU ZNĚLO: NEBUDEME TICHO

V sobotu 8. prosince 2018 v Bratislavě na Náměstí SNP nikdo z nás nechtěl být ticho. Uskutečnila se tak akce připomínající ženy a jejich práva, která jsou stále ve větším ohrožení, v rámci 16 dní aktivismu proti násilí na ženách.

Pochod měl za účel vymezit se vůči legislativním návrhům, které mají za cíl omezovat přístup k interrupcím, ale i vůči současné situaci. Ačkoli má každá z nás zaručená svá práva, jsme všichni svědky jejich plíživého omezování.

Dle organizátorek a organizátorů každá třetí žena na Slovensku zažívá fyzické a/nebo sexuální násilí, ženám jsou upírána nejen jejich reprodukční práva a jsou obětmi institucionálního násilí ve formě restrikcí a společenské diskriminace. Oběťmi nejsou jen ženy, ale i muži nesplňující stereotypní představy o maskulinitě. Organizace a iniciativy Povstanie pokračuje, Aspekt, Možnosť vol'by a Bratislava bez náckov se o těchto tématech rozhodly nemlčet.

Na úvod zazněly hned tři proslovy – úvodní slovo za iniciativu Povstanie pokračuje, proslov o tom, kam mohou vést snahy o omezování reprodukčních práv socioložky Barbory Holubové a třetí proslov Adriany Mesochoritiso-

vé z Možnosť vol'by o krocích, které ženám skutečně pomohou.

Mimo oficiální program mi důvod, proč jsem se vydala do Bratislavy, při-

pomněl mladík, který z ničeho nic kamarádce stojící vedle mě vrazil do ruky časopis. Než jsme se obě stihly vzpamatovat a uvědomit si, že dotyčný začal rozdávat časopis Naše Sloven-

sko přináležející k L'udová strana Naše Slovensko Mariana Kotleby, obdrželo ho několik dalších účastnic a účastníků. Po nahlášení pořadatelům byl dotyčný odveden policií a program nadále nenarušoval. Ačkoli se nic nestalo, pro mě tenhle incident znamenal to, že ženská práva nejsou vůbec tak samozřejmou věcí, jak si většina společnosti ráda myslí, pokud má někdo potřebu narušovat akci za jejich podporu.

Celý pochod se vydal skrze centrum Bratislavy za skandování hesel jako „máme svoje důvody“ v doprovodu transparentů „Nebudeme ticho: solidarita so ženami“ a „osobní je politické.“

Celá akce symbolicky připomněla, proč potřebujeme ženská práva, bezpečný přístup k interrupcím, antikoncepci a veškerému zdravotnímu servisu, zlepšení sociální situace žen, zavedení kvalitní sexuální výchovy a konec genderové nerovnosti, jejímž jedním z důsledků je genderově podmíněné násilí. Každá a každý z nás se s nějakou formou genderově podmíněného násilí ve svém životě setkává, v Bratislavě nás tak všechny vyzvali, abychom bojovali za společnost, v níž násilí a nenávist nemá své místo.

RESTRIKCIE
OHROZUJÚ najmä
chudobné ŽENY

PROTES- TY PROTI ÚTOKŮM NA SOCI- ÁLNÍ I SE- XUÁLNÍ PRÁVA: PŘIDALA SE I PRA- HA

V pondělí 26. listopadu, se na řadě míst v Evropě uskutečnily protesty spojené s násilím na ženách, queer lidech a s omezováním sociálních práv. Hlavní protesty se odehrávaly v bulharské Sofii, odkud také vešla výzva #YouAreNotAlone #NejsiSama k solidárním akcím. Bulharská vláda totiž systematicky omezuje výdaje na mateřskou, snižuje počet jeslí a školek a to vše na pozadí už 22 dvou smrtelných útoků na ženy a queer lidi.

Kromě Sofie, Berlína, Bukurešti, Londýna, Madridu a Canterbury se solidární protest odehrál také v Praze. Zde se účastníci shromáždění sešli před bulharskou ambasádou, kde proběhly projevy organizátorů a hostů. Účastníci pak zapálili svíčky na památku obětí násilí v Bulharsku a předali svoje vzkazy bulharské vládě.

PROJEV MARTINY VEVERKOVÉ:

Dobrý večer všem, Díky, že jste přišli. Právě v tuto chvíli začínají protesty v Sofii a v Berlíně, další se odehrávají ve Varně, Bukurešti, Londýně a Canterbury. Všechny tyto protesty ukazují, že žádná z nás není sama v boji proti patriarchátu, sexismu a genderově podmíněnému násilí. Na začátku tohoto roku Bulharsko odmítlo ratifikaci Istanbulské dohody, diskuse o této problematice vyvolala u části populace strach o privilegia, která v naší společnosti náleží bílým heterosexuálním mužům, a následnou vlnu násilí. Již nejméně 22 žen od začátku letošního roku zemřelo v důsledku domácího násilí, nespočetné jsou však útoky a obtěžování žen a queer lidí na ulicích a na pracovištích. Bulharská vláda nad problémem zavírá oči a odmítá přijmout adekvátní opatření. Situaci však zhoršuje i přetrvávající výrazná společenská nerovnost. V Bulharsku jsou velmi špatné pracovní podmínky, způsobené liberalizací a deregulací trhu, které výrazně dopadají zejména na ženy. Bulharská průmyslová kapitálová asociace lobbuje za zkrácení mateřské dovolené za snížení částky, kterou během této doby lze pobírat, a tyto návrhy mají politickou podporu. Pokud tedy chcete podpořit Bulharské ženy, můžete napsat této organizaci dopis, oponovat jejím návrhům, a žádat, aby se omluvila bulharským pracujícím. Již dnes

nízká částka rodičovského příspěvku, kombinovaná s nedostatkem míst ve veřejných předškolních zařízeních, dostává mnoho žen do neřešitelných situací. Byznysové zájmy tak převažují nad potřebami těch, kteří pečují o děti, a hrozí tak osekání sociálních práv, která vybojovaly generace před námi. Péče o děti by neměla být jen zodpovědností matky, potažmo obou rodičů, ale celé společnosti. Skupina bulharských levicových feministek, které se podílejí na organizaci dnešních protestů, požaduje zvýšení podpory v rodičovství a penzí, a stažení návrhů Bulharské průmyslové asociace. Žádají také posílení kontroly nad zaměstnavateli a nad tím, aby za své zaměstnance řádně platili sociální pojištění a nevypláceli část mzdy „bokem“ – i to má na rodiny negativní vliv, protože sociální dávky i důchody se odvozují z oficiálních příjmů. Bulharsko, podobně jako Česká republika, je dosud ekonomikou založenou na nízkých mzdách. Žádají ale také konec diskriminace romské komunity, která způsobuje sociální a ekonomické vyloučení jejích příslušníků. Stává se ale také lživým argumentem pro osekávání sociálního systému, které má negativní důsledky jak na příslušníky této komunity, tak na celou společnost, a ve finále pomáhá pouze zájmům byznysu. Ekonomický útlak žen vede k jejich závislosti a podřízenosti partnerovi, ale

i k jejich zhoršenému postavení v zaměstnání, a má tedy s fyzickým a sexuálním násilím jasnou souvislost. Na toto nesmíme zapomínat, když se nám dnes někteří snaží opětmaľovat narůžovo svět, v němž jsou genderové kategorie a role jasně dány a děti vyrůstají ve spokojených tradičních rodinách. Na zastáncích těchto takzvaně přirozených hodnot, jako je u nás např. Jaroslav Kubera nebo Václav Klaus mladší, který se mimochodem ve vysoké míře zasadil o zrušení nároku na místové školce pro dvouleté děti, na těchto lidech vidíme, jak vypadá, když se mocní muži obávají o ztrátu svých privilegií a ještě se přitom zaklínají bojem proti „bolševickému myšlení“. Proti tomuto rámování genderové problematiky bohužel zatím v české společnosti nezaznívá dostatečně silný hlas. I v České republice MeToo vyvolalo zděšenou reakci zastánců patriarchátu, Istanbulská dohoda se stala jedním z nejžhavějších politických témat a genderově podmíněné násilí je stále popíráno nebo zlehčováno. I u nás jsme stále v situaci, kdy je důsledkem mateřství pro mnohé ženy chudoba a nezaměstnanost, a např. zálohované výživné je stále blokováno kvůli sexistickým předpokladům. Boj bulharských žen je i naším bojem a proto se tu dnes scházíme k jejich podpoře. Žádná z nás není sama!

**SOLIDARITA
VYDÁVÁ SOCIALISTICKÁ SOLIDARITA
WWW.SOC SOL.CZ**

Registrační číslo Ministerstva kultury ČR: E 20370
Redakční e-mail: redakce@socsol.cz
Předplatitelský e-mail: predplatne@socsol.cz
Doručovací adresa: Socialistická solidarita,
P.O. Box 469, 111 21, Praha 1

ŠÉFREDAKTOR:
Martin Šaffek

REDAKČNÍ RADA
Mina Baginová, Vojtěch Jandera, Jan Májiček, Kryštof
Neřold, Vojtěch Roček, Martina Veverková

SAZBA:
Martin Šaffek

**PRODEJNÍ MÍSTA
ČASOPISU:**

kavárna Praha Husova 18, Brno	Galerie Tranzitdisplay Ditrichova 9, Praha 2
Kavárna Tři Očásci Třída Kpt. Jaroše 18, Brno	klub Brácha na triku Oldřichova 40, Praha 2
Galerie TIC Radnická 4, Brno	Mint shop Slezská 15 Praha 2
Kamenný obchod Fair&bio, Sokolovská 29, Praha 8	

**ČASOPIS SOLIDARITA JE NEVÝDĚLEČNÉ
PERIODIKUM. UTRŽENÉ PENÍŽE
JSOU INVESTOVÁNY ZPĚT DO NÁKLADU
NÁSLEDUJÍCÍHO ČÍSLA.**

ZA ČÍM STOJÍME

IRACIONÁLNÍ A ABSURDNÍ SYSTÉM

Globální kapitalismus je systém nerovností, ve kterém chudí chudnou a bohatí bohatnou. Stamiliony hladoví a umírají na snadno léčitelné nemoci, zatímco je technologicky možný důstojný život pro všechny. Systém upírá drtivě většinu možnost rozvíjet své tvůrčí schopnosti a degraduje ji na úroveň stroje. Lidé jsou nuceni pracovat déle a na více úvazků, zatímco nezaměstnanost stále roste a uvrhuje další masy do chudoby a nejistoty. V kapitalismu vznikají války o suroviny a trhy, jsou drancovány přírodní zdroje, likvidována kulturní rozmanitost. Ačkoli jsou veškeré hodnoty tvořeny lidskou prací, kontrolu nad jejich distribucí má kapitál. Kapitalismus spočívá v honbě za ziskem na úkor lidských potřeb. Je to iracionální a absurdní systém.

ZA SOCIALISMUS ZDOLA

Jako alternativu ke kapitalismu nabízíme systém, který nazýváme socialismem zdola. Jedná se o systém samosprávných rad, jež rozhodují o politických i ekonomických otázkách. Demokracie zde není omezena na hlasování jednou za čtyři roky. Ale proniká dennodenně všemi oblastmi života společnosti. To umožňuje začít vytvářet společnost bez nezaměstnanosti, bez chudoby, bez útlatku.

Naprosto odmítáme režimy bývalého východního bloku ČSSR, SSR, ale také v Číně, na Kubě atd. Považujeme je za tzv. státněkapitalistické režimy. Jestliže dnešní kapitalismus je typický mocí nadnárodních korporací a jim poplatných parlamentů, měla tehdy veškerou ekonomickou a politickou moc třída stranické byrokracie. Hlásíme se k tradici levicové opozice vůči těmto režimům.

Podporujeme zápasy námězdně pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení a všechny ostatní emancipační snahy. Nespoléháme ovšem na parlamentní politiku. Jen nezávislá aktivita pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací apod. může vést k systémové změně. Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození.

SOLIDARITA

Úsilí o socialismus zdola je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími, nezaměstnanými a utlačovanými v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví neprivilegované obyvatele různých zemí, různé národnosti, různé barvy pleti, různého pohlaví, sexuální orientace, náboženství či profese. Podporujeme tedy kampaně a boje proti rasismu a xenofobii; proti islamofobii, nesnášenlivosti vůči Romům apod. Bojujeme za úplnou politickou, ekonomickou a sociální rovnost žen a mužů, vystupujeme proti diskriminaci na základě sexuální orientace. Fašismus a nacismus považujeme za zásadní hrozby všem dosaženým demokratickým a sociálním právům. Ačkoli jejich hesla často znějí antikapitalisticky, ve

skutečnosti jsou fašismus a nacismus pokračováním kapitalismu, jen jinými prostředky. V dobách krize jsou tyto politické hrozby zvláště aktuální.

REVOLUČNÍ ORGANIZACE

Kapitalistický systém vytvořil vysoce organizované instituce včetně státu, které kontrolují bohatí, média a represivní složky. Abychom čelili moci těchto institucí, musíme se sami organizovat. Chceme být zárodkem revoluční strany, která bude spojovat aktivisty různých hnutí a pracující třídy. Na rozdíl od parlamentních stran pro ni bude účast ve volbách jen prostředkem, jak dále šířit myšlenky svobody, rovnosti a solidarity. Tato revoluční organizace může zásadně přispět k tomu, aby emancipační hnutí sílila, a podílet se na rozvíjení myšlenek a strategií, které povedou k překonání kapitalismu.

SOC SOL V SOCIÁLNÍM HNUTÍ

1998

Rasisty je zavražděn zahraniční student. SocSol iniciuje sérii bouřlivých protestních demonstrací. Vzniká Iniciativa proti rasismu. Její aktivisté např. přelepují volební billboardy republikánů, pořádají blokády volebních stánků. Přispějeme k tomu, že v českém parlamentu nesedí fašisté.

2000

V Praze se připravuje velký sjezd finančníků z MMF. Ti se významnou měrou podílejí na sociální a ekologické devastaci světa. Chystá se protestní demonstrace a kontrasummit. SocSol se aktivně zapojuje do Iniciativy proti ekonomické globalizaci (INPEG). Protesty jsou velkým úspěchem alterglobalizačního hnutí. Na demonstraci se sjede 15 000 lidí, finančníci končí o den dříve.

2002

Ve Florencii se koná první Evropské sociální fórum (ESF). Zde probíhá miliónový protest proti chystané invazi do Iráku. SocSol jako jediná česká antikapitalistická organizace pořádá na fórum výpravu. Organizujeme také početné výpravy z ČR na následná ESF v Paříži a Londýně.

2003

Bush útočí na Irák. SocSol inspiruje vznik Iniciativy proti válce a podílí se na jejím fungování. Iniciativa se stává ohniskem demonstrací proti chystané invazi. I lidé v ČR se tak zapojí do největší světové protiválečné demonstrace v dějinách. 15. 2. 2003 protestuje 15 miliónů lidí.

2006

Plánuje se vybudování raketové základny v ČR. Vzniká Iniciativa Ne základnám. Ta sdružuje více než čtyřicet organizací, pořádá debaty, happeningy a demonstrace. U vzniku však byly organizace pouze tři, mj. SocSol. Stavba základny je nakonec zastavena, což znamená

velké vítězství demokracie v ČR a posílení hnutí proti globálnímu kapitalismu.

2010

Pravicová vláda ODS, TOP a Věcí veřejných chystá drastické škrtý v sociální sféře. Postihnout mají především ty nejchudší. V srpnu se dává dohromady ProAlt – iniciativa pro kritiku reformu a na podporu alternativ. Jedná se o dosud nejpěstřejší a nejširší levicovou platformu v ČR. Je v centru aktivistického odporu proti reformům, spolupracuje s odbory a organizuje tisícové demonstrace. Socialistická Solidarita se jako jediná radikálně levicová skupina v ČR do ProAltu zapojuje od samého počátku.

2011

SocSol stojí u vzniku iniciativy Za svobodné vysoké školy, která na jaře organizuje dosud největší studentské protesty od roku 1989. Deset tisíc studentů pochoduje Prahou v rámci tzv. Týdne neklidu. Do něj se zapojí další tisíce studentů po celé republice a organizují happeningy, přednášky a debaty. Plánované vysok školské reformy jsou zastaveny.

2012

Protesty proti pravicové vládě škrtů sílí. Členové SocSol se aktivně podílejí na vzniku platformy STOP VLÁDĚ. Ta spojí přes 50 odborových svazů, občanských iniciativ a zájmových sdružení. Uspořádá několik protestních akcí včetně více jak 100 000 demonstrace na Václavském náměstí. Ta se stane symbolem odporu proti neoliberálním reformám.

2013

Zvedá se další vlna protiromských pochodů, v některých případech se rozvíjejí v pouliční násilí. Aktivisté SocSol pomáhají s organizací protiakcí. Díky blokádám neonacistických pochodů se daří držet davu „slušných Čechů“ mimo romská sídliště.

2014

V druhé polovině roku začínají stále více proudit informace o dojednávaných smlouvách TTIP a CETA. SocSol se zapojuje do společné platformy STOP TTIP CZ, která začne pořádát semináře, konference a debaty o TTIP a uspořádá také první demonstraci proti oběma smlouvám.

2015

Především v souvislosti s katastrofální humanitární situací v Sýrii a Iráku přichází do Evropy vlna uprchlíků z této oblasti. Českou republikou se přelévá vlna islamofobie, aktivitu začínají rozvíjet rozličné rasistické a fašistické spolky. Autentická levice včetně SocSol organizuje protidemonstrace, jako koordinační platforma vzniká Zleva proti xenofobii.

NÁŠ BOJ POKRAČUJE. PŘÍDEJTE SE K NÁM!

PRODEJNÍ MÍSTA
ČASOPISU:

KAVÁRNA
PRAHA
HUSOVA 18
BRNO

KAVÁRNA
TŘI OCÁSCI
TŘÍDA KPT. JAROŠE 18
BRNO

GALERIE TIC
RADNICKÁ 4
BRNO

KAMENNÝ OBCHOD
FAIR&BIO
SOKOLOVSKÁ 29
PRAHA 8

GALERIE
TRANZITDISPLAY
DITRICOVA 9
PRAHA 2

KLUB
BRÁCHA NA TRIKU
OLDŘICOVA 40
PRAHA 2

MINT SHOP
SLEZSKÁ 15
PRAHA 2